

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

БРОЈ 46 • ГУЧА, 3 – 9. АВГУСТА 2015.

ДОБРО ДОШАЛИ - ДОБРИМА ДОШАЛИ!

НЕПОНОВЉИВА УМЕТНОСТ

Драги наши сабораши, добро дошли у Гучу, у општину Лучани, у Драгачево. Међу нама бићете своји међу својима. Нудимо вам духовно твораштво овог народа, потекло са најчеднијих извора душе. Верујемо да ћете се, и на овом сабору, осећати, као и многе умне главе, којима је саборовање у Гучи таквих домета да је постало и планетарно чудо. А, те умне главе сведочиле су...

Академик **Матија Бехковић**, богомдани српски песник: „Трубу од ископи потезу људи и анђели, а никад и нигде без великог разлога. Овде, у Гучи, трубач и међу првима лаћају се трубе са разлогом душе... Кажу да је труба слетела у Гучу тражећи место одакле ће се најдаље чути. За њом су се сјатиле њене сестре и заједно гунуле из груди Србије. На зов трубе зачуало је и зајечало све звујче и сазвујче, сви трептаји и сатрептаји оне звучне стране којом су повезане све стране, сва времена, сви језици, небо и земље. За звуцима похрлио је и народ и они музичари без нота пред собом, и са нотним записом у себи. На који звук дрхтиш – те си мајке син...“

Сава Ракочевић, српски и светски познати сликар и песник из Чикага (САД): „У Гучи нераскидивост људи и музике даје своју оригиналну, непоновљиву уметност. Иако многи желе да је пригуше, она ће остати и трајати. Труба се није родила само у Драгачеву, она је била у свакој српској њиви. Знак је буђења и устајања у одбрану – да бисмо сачували оно што је наше...“

Композитор **Драгољуб Јовашевић** осведочио је ша се догађа на саборима: „Пријатељски се рукују самоуки трубачи са диригентом Београдске опере, играчи из Виче са кореографом Ансамбла „Коло“, самоука певачица са оперском првакином, бубњар из ромског оркестра из Грделице, са диригентом цез-оркестра Радио-телевизије Србије и диригентом оркестра гарде, песник са села са писцем ремек-дела,

наивни сликар и вајар са професором ликовне академије, одгајивач расне стокe са министром пољопривреде...“

Композитор **Жарко Петровић**: „Трубу, која одавно свира у нашим домовима, у нама, носимо у себи и она нас чува, оно старо и трајно у нама, да бисмо увек били млади и вечни... Иде труба и уз народно весеље, бол и радост, рат и мир, зелено и жуто, плаво небо и црну земљу, далек пут, уз кутак где се коначи, уз професора и овчара, легионе и коња домаћинског, прочеља и вилу за уживање, чује се у срцу, на јави, у сну...“

Истакнути музичар светског реномеа **Горан Бреговић** каже: „Свако бар једном треба да дође у Гучу! у Гучи људи имају потребу за ритуалом, желе да буду заједно. Гуча и народнајчи су аутентични, једино што имамо да понудимо свету, јер смо то ми, а и ту је најбоља забава...“

Књижевник и сликар **Момо Капор** забележио је како Драгачевци дочекују победника трубачког сабора: Сва музика и бес, сва лепота и туга, сва радост и мука, који се скупе за годину дана у Србији прве недеље августа шикну у небо кроз блиставо грло трубе на Сабору у Гучи. То је догађај који Србија чека годину дана. Тада Гуча, варошица и брдина, постаје светска престоница трубе...“

Душко Гојковић, у свету познати цез-трубач, признање: „Ови људи, трубачи, опасно свирају! Ја не смем да им се приближим уопште...“

Овде, у Гучи, како је записао публициста **Раденко Станић**, труба и шапуће и кличке.

Не мало сабораша, долази на трубачки сабор да би доживели оно што и истакнути српски композитор **Зоран Христић**: „У ретким часовима привидног мира и не покушава да нађем звук из Гуче, он сам долази као обележје једног народа. Сабор у Гучи је прстен нашег вечнања са трубом. Тру-

Весна Стамболић,
председник општине
Лучани

Зоран Вучићевић, в.д.
директор Центра за
културу и спорт

ба у Драгачеву никад не свира криво, јер достојанство људи намеће правила понашања звука, који се... расламсава, до оног промететског тренутка када нам од величанственог свирања „Са Овчара и Каблара“ измиче тле под ногама, пали крв у венама, стискају песнице у знак наше љубави према слободи...“

И, тако, ево, пет и по деценија.

Тако и на овом нашем сабору, драги наши сабораши!

Зоран МАРИНКОВИЋ

„ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ“, лист 55. Драгачевског сабора трубача у Гучи

Издавач: ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ И СПОРТ – ГУЧА

Главни и одговорни уредник: Зоран ВУЧИЋЕВИЋ

Редакција:

Ника – Никола СТОЈИЋ, Миљана КАПЛАРЕВИЋ, Јовиша М. СЛАВКОВИЋ, Радован М. МАРИНКОВИЋ

Графичка обрада: Миломир ПОПОВИЋ ПРАЊО

Штампа: Штампариа „БАЈИЋ“ – Чачак

614/30

Библиотека
Земљотални фонд
Изв. бр. 1401
ЧАЧАК

ДРАГАЧЕВСКИ САБОР ТРУБАЧА

ОРГАНИЗАТОР

ОПШТИНА ЛУЧАНИ
ОРГАНИЗАТОР ПРОГРАМА:
ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ И СПОРТ ОПШТИНЕ ЛУЧАНИ – ГУЧА

ПОКРОВИТЕЉ
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

СПОНЗОРИ:

ЈЕЛЕН – ПИВО – Генерални спонзор и званично пиво 55. Сабора
МТС – Пријатељ Сабора
„ПИОНИР“ – Спонзор
АЛФА ПЛАМ – Спонзор
БАНКА ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА – Спонзор

ДАРОДАВЦИ:

АЛФА ПЛАМ
„ЕКИ TRANSFERS – AGENT WESTERN UNION
ЗА СРБИЈУ И ЦРНУ ГОРУ
КОМПАНИЈА „НОВОСТИ“ – Београд
КАРИЋ ФОНДАЦИЈА, Београд
ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ, Крагујевац
ЛИСТ „ДНАС“, – Београд
„RINGIER“ доо БЕОГРАД – „БЛИЦ“ и „АЛО“
БЕОГРАДСКИ САЈАМ

МЕДИЈСКИ ПАРТНЕРИ:

ТЕЛЕВИЗИЈА „ПИНК“ – Београд
КОМПАНИЈА „НОВОСТИ“ – Београд
„RINGIER“ доо БЕОГРАД – „БЛИЦ“ и „АЛО“
ЛИСТ „ДНАС“, – Београд
ТЕЛЕВИЗИЈА „СУНЦЕ“ – Аранђеловац
ТВ ГАЛАКСИЈА 32 – Чачак
ТВ ТЕЛЕМАРК – Чачак
РАДИО Д – Лучани
ЧАЧАНСКИ ГЛАС – Чачак

ПРОГРАМ

ПОНЕДЕЉАК, 3. АВГУСТ 2015.

- 11³⁰ Отварање Сабора – код Споменика трубацу
- 11³⁰ Отварање ликовних изложби – Музеј трубе
- 12⁰⁰ Конференција за штампу – Центар за културу
- 18⁰⁰ Отварање сајма књига – дворште Музеја трубе
Гост: Вања Булић, промоција књиге Теслина Пошљика
- 19⁰⁰ Представљање књига и публикација Сабора
- 20⁰⁰ Програм предтакмичарских центара Бољевац и Златибор – позорница Центра за културу

УТОРАК, 4. АВГУСТ 2015.

- 19⁰⁰ Културно-уметнички програм – позорница Центра за културу
- 20⁰⁰ Програм предтакмичарских центара Сурдулица и Ковачица – позорница Центра за културу

СРЕДА, 5. АВГУСТ 2015.

- 12⁰⁰ Конференција за штампу – Центар за културу
- 16⁰⁰ Отварање привредне изложбе – Спортски центар
- 19⁰⁰ Културно-уметнички програм – позорница Центра за културу
- 20⁰⁰ Програм „Победили су, заслужили су“ (концерт победника 54. Сабора) – позорница Центра за културу

ЧЕТВРТАК, 6. АВГУСТ 2015.

- 12⁰⁰ Конференција за штампу – Центар за културу
- 17⁰⁰ Културно-уметнички програм – позорница Центра за културу
- 18⁰⁰ Такмичење младих трубачких оркестра – позорница Центра за културу
- 21⁰⁰ Коицерт: Мајстор трубе Екрем Мамутовић – позорница на стадиону
- 22⁰⁰ Коицерт: Дејан Петровић Биг Бенд – позорница на стадиону
- 23⁰⁰ Коицерт: Горан Бреговић – позорница на стадиону

ПЕТАК, 7. АВГУСТ 2015.

- 07⁰⁰ Трубачка будилица – улицама Гуче
- 12⁰⁰ Конференција за штампу – Центар за културу
- 13⁰⁰ Народни вишебој – на стадиону
- 14⁰⁰ Културно-уметнички програм – позорница Центра за културу
- 15⁰⁰ Отварање саборског сајма туризма – дворште Музеја трубе
- 17⁰⁰ Дефиле учесника из земље и иностранства – улицама Гуче
- 18⁰⁰ Генерална проба финалног такмичења – испред Центра за културу
- 18⁰⁰ Такмичење здравичара, избор најдешње народне кошње – позорница Центра за културу
- 19⁰⁰ Културно-уметнички програм (гостију из иностранства) – позорница Центра за културу
- 21⁰⁰ Коицерт: Мајстор трубе Дејан Јевђић – позорница на стадиону
- 22⁰⁰ Коицерт: Бобан и Марко Марковић – позорница на стадиону
- 23⁰⁰ Поноћни концерт (16 најбољих оркестра са предтакмичења) – позорница на стадиону

ГУЧА ЈЕ Гуча Сабор трубачара 55 3-9.08.15 година драјних ујстомена

СУБОТА, 8. АВГУСТ 2015.

- 07⁰⁰ Трубачка будилица – улицама Гуче
- 11⁰⁰ Дефиле такмичара и учесника у програму и импровизацији старе драгачевске свадбе
- 13⁰⁰ Конференција за штампу – Центар за културу
- 15⁰⁰ Културно-уметнички програм – позорница Центра за културу
- 18⁰⁰ Културно-уметнички програм – Драгачево у лесми и агри* – позорница Центра за културу
- 21⁰⁰ Финално такмичење сеинорских оркестра – позорница на стадиону
- 23⁰⁰ Коицерт: Мајстор трубе Дејан Лазаревић – позорница на стадиону

НЕДЕЉА, 9. АВГУСТ 2015.

- 12⁰⁰ Конференција за штампу – Центар за културу
- 20⁰⁰ Коицерт: Мајстор трубе Елвис Ајдиновић – позорница на стадиону
- 21⁰⁰ Коицерт: Санај Кић и Балканкица – позорница на стадиону
- 22⁰⁰ Коицерт победничких оркестра на 55. Драгачевском сабору трубаца – позорница на стадиону
- 23⁰⁰ Затварање Сабора

Генерални спонзор и
званично пиво 55. Сабора

Ексклузивна медијска партнер

Пријатељ Сабора

Медијска партнер

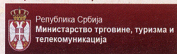
Спонзори

Дароци

Покровитељ Сабора

Званична интернет адреса Сабора

ТАКМИЧАРИ

Пионери

1. трубачки оркестар Браће Илић, Пожега
2. трубачки оркестар Николе Крстића, Загување
3. трубачки оркестар Александра Василевића, Прањани
4. трубачки оркестар Мирослава Ђунисијевића, Ариље

Омладинци

1. трубачки оркестар Дарка Станковића, Загување
2. трубачки оркестар Николе Папића, Прибој
3. трубачки оркестар Данијела Лазаревића, Стубал
4. трубачки оркестар Александра Грујичића, Драглица
5. трубачки оркестар Милијана Алимовића, Прекодолце
6. трубачки оркестар Петра Милићевића, Костојевићи
7. трубачки оркестар Исидора Зећировића, Бојник
8. трубачки оркестар Стефана Марковића, Бајина Башта
9. трубачки оркестар Кристијана Трајковића, Загување
10. трубачки оркестар „Тимочки веселаци“ Књажевац

Сениори

1. трубачки оркестар Саше Крстића, Загување
2. трубачки оркестар „Новосадски трубачи“, Нови Сад
3. трубачки оркестар Владимира Ивановића, Загување
4. трубачки оркестар Ивана Јовановића, Ужице
5. трубачки оркестар Синише Станковића, Загување
6. трубачки оркестар „Драгачевске трубе“, Гуча
7. трубачки оркестар Бојана Крстића, Владичин Хан
8. трубачки оркестар Марка Трнавца, Мршељи
9. трубачки оркестар „Барка“ Књажевац
10. трубачки оркестар Радише Витезовића, Тубићи
11. трубачки оркестар Ненада Младеновића, Врање
12. трубачки оркестар Мирољуба Мира Кремића, Гостиница
13. трубачки оркестар Божидара Младеновића, Свилајнац
14. трубачки оркестар Љубивоја Диковића и Јанка Јовановића, Пожега
15. трубачки оркестар „Кобра“, Пирот
16. трубачки оркестар Марка Глигоријевића, Дуб

вечерње

НОВОСТИ

52 година
златне
труде

дародавац и медијски спонзор и ове
године доделиће традиционалну
52. златну трубу – трубу публике
најпопуларнијем трубачу

Драги саборашаи уживајте у музици
најталентованијих трубача и њихових оркестара

Пише:
Тамара
Белošевич

БИСЕРИ ДУХОВНОСТИ

Оркестар Дејана Јевђића из Пожеге најбољи у домаћој конкуренцији. – Прва труба – Саша Крстић из Загужања. – Труба публике – Горан Ранковић из Гуче. – Награда за најизворније музицирање, оркестар Ивана Јовановића из Ужица.

Мајсторска писма уручена Дејану Јевђићу, Милојку Ђурићу – Беку, Видоју Филиповићу и постхумно Александру Аџу Новковићу. Сабор је отворио Радомир Андрић

У среду, 6. августа 2014, подизањем саборске заставе, уз химну „Са Овчара и Каблара“ у извођењу оркестра Горана Ранковића и уз звук прапња, у Гучи поче још један Сабор.

Саборашима је добродошлицу погледео председник општине Лучани Младомир Сретеновић, а Сабор је отворио Радомир Андрић, председник Удружења књижевника Србије. Саборску заставу подигао је Милорад Рјачковић, председник Савета Месе заједнице Гуча.

Програми, учесници

Првог дана Сабора отворене су ликовне изложбе у Музеју трубе. Уз сталну поставку Сабора трубача своје радове су представили из: Удружење самоуких сликара и вајара Драгачева, Галерија наивне уметности из Ковачице, Сурдуљички културни центар, Гораци Шеговић из Блага и Милош Ђурковић из Лознице.

Истог дана, било је представљање књига и публикација о Драгачеву и Сабору (књиге, листови, часописи), штампаним између два сабора – укупно 15, уз учешће појединих аутора.

У наставку програма, у славу стогодишнице, Првог светског рата, уприличене је свечана академија на позорници Центра за културу. Организатори програма: Одбор за неговане традиције ослободилачких ратова Србије Владе Републике Србије, Културно-просветна заједница Србије и Центар за културу и спорт општине Лучани у Гучи. У програму су наступили наши познати глумци, трубачки оркестри и хор из Лучана.

У оквиру програма „Победили су – заслужили су“ највеће признање – мајсторско писмо уручено је Дејану Јевђићу (три пута за редом освојио трубу публике 2011, 2012, и 2013). Одлуком Управног одбора Центра за културу и спорт у Гучи мајсторска писма додељена су и трубачима који се више не такмиче: Милојку Ђурићу – Беку и Видоју Филиповићу, а постхумно признање је додељено Аџу Новковићу.

Наредних дана: десет приредби изворног музичког стваралаштва, у којима су учествовали трубачки оркестри, фолклорни ансамбли из земље (седам) и иностранства (три) и певачке групе (осам); осам посебних музичких програма – концерата: Елвиса Ајдиновића, Дејана Петровића, Дејана Лазаревића, Екрема Мамутовића, поновни концерт (12 трубачких оркестара финалиста), концерти Светлана Цеце Ра-

Најбољи сениорски оркестар Дејана Јевђића из Пожеге

жнатовић, Magnifika и Мирослава Илића; трубачка такмичења – 34 трубачка оркестра из Србије, осам из иностранства; будилице, дефиле, народни вишебој, здравице, ношње, импровизација старе драгачевске свадбе.

У оквиру 54. Сабора организована је хуманитарна акција „Тројка из блока“, излети за заинтересоване новинаре (Туристичка организација општине Лучани) и привредна изложба у организацији Удружења предузетника општине Лучани.

Такмичари

На завршном такмичењу сениорских трубачких оркестара учествовало је 18 састава: Кристијана Азирова из Бојника, Горана Ранковића из Гуче, „Бакија Бакић“ под управом Екрема Мамутовића из Врања, „Данијела“ из Ариља, „Тимочани“ из Књажевца, Марка Глигорјевића из Дуба, Синише Станковића из Загужања, Ивана Јовановића из Ужица, Божидара Младеновића из Свилајца, „Шидски трубачи“ из Шиде, Бојана Крстића из Владичиног Хана, Радисла Витезовића из Тубина, Срђана Азирова из Бојника, Дејана Јевђића из Пожеге, Саше Крстића из Загужања, Марка Трнаца из Мршља, „Барка“ из Књажевца и Аџа Новковића из Сурдулице.

У омладинској конкуренцији за звање најбољих такмичили су се оркестри: Бојана Кривокуће из Ариља, Стефана Ристића из Владичиног Хана, Николе Папића из Прибоја, Александра Авдића из Врањске

Бање, Петра Милчићевих из Костојевића, Данијела Лазаревића из Владичиног Хана, Александра Груичића из Драглице, Исидора Зећиревића из Бојника, Стефана Марковића из Бајине Баште, „Тимочки велељаци“ из Књажевца, Михајила Стојкановића из Прибоја, Владимира Ивановића из Загужања и Марка Радовановића из Бајине Баште.

Најмлађи такмичари били су: трубачки оркестар Дарка Станковића из Загужања, Brass junior оркестар Музичког центра Панчево и трубачки оркестар Основне школе „Иво Андрић“ из Прањана.

Оркестри учесници на 5. Међународном такмичењу: трубачки оркестар Кристијана Азирова (Србија), Sokol Orkestar (Полска), The Zuralia Orchestra (Румунија), трубачки оркестар „Бакија Бакић“ под управом Екрема Мамутовића (Србија), Pivo in čevari (Словенија), Уска Кан (Македонија) и Rotaria Brass Band (Румунија)

Победици, жюри, дародавци

Завршно такмичење трубача, у суботу, 9. августа, после обраћања Милорада Докића, председника Републике Српске, отворио је Радомир Андрић, председник Удружења књижевника Србије, домаћин сабора.

По оцени стручног жирија најбољи међу сениорима био је оркестар Дејана Јевђића из Пожеге, који је од дародавца Луѓа style добио бубан. Награду је уручио Дра-

Наставак на 7. страни

Наставак са 6. стране

ган Јагодић, власник. Други оркестар је састав Срђана Азировића из Бојника, а трећи „Тимочани“ из Књажевца.

Најбољи трубаџ је Саша Крстић из Загужања, други Бојан Крстић из Владичиног Хана, трећи Синиша Станковић из оркестра Синише Станковића из Загужања.

Најбољи трубаџ је од дародаваца награде Луја стале добио трубу и од Карић фондације статуету „Драгачевски победник“. Награду је уручио Драгомир Карић.

Меморијалну награду за изворност „Професор Миодраг Васиљевић – Златна јабука“, дар Дал Графа, лист Данас, освојио је оркестар Ивана Јовановића из Ужица. Награду је уручио Драгољуб Дража Петровић, уредник листа „Данас“.

Трубу публике, гласовима сабораша, освојио је Горан Ранковић из Гуче. Традиционалну награду „Вечерњих новости“ уручио је дугогодишњи новинар Бора Комад.

Најбољи бубњар је био Саша Јовић из оркестра Срђана Азировића из Бојника, најбољи басиста Александар Јовић из оркестра Бојана Крстића из Владичиног Хана, најбољи теориста Данијел Младеновић из оркестра Божидара Младеновића из Свиђајца, оркестар Срђана Азировића из Бојника добио је награду за најбоље одсвирану песму, а оркестар Марка Плигоричевића из Дуба за најбоље одсвирано коло.

На такмичењу оmlадинских оркестара први је, по оцени стручног жирија, био састав Данијела Лазаревића из Владичиног Хана. Други „Тимочки веселчади“ из Књажевца, трећи Исидора Зећировића из Бојника. Победнички оркестар је бубњем даривао дневни лист „Блиц“. Награду је уручила Беба Бојовић, новинар.

За најбољег оmlадинског трубаџа проглашен је Иван Папић из оркестра Николе Пашћа из Прибоја, који је од Еки transfers, агента Western Uniona за Србију и Црну Гору добио трубу, из њега Стефан Ристић из Владичиног Хана, па Владимир Ивановић из Загужања.

Најбољи у конкуренцији пионира био је оркестар Основне школе „Иво Андрић“ из Пранана, а први трубаџ Дарко Станковић из Загужања. Сви награђени су добили плакете организатора. Дародавци на овом такмичењу су били из: АЛТО (пехар-најбољем трубаџу) и Туристичке новине (пехар – најбољем оркестру).

Победник петог међународног такмичења је био оркестар „Ска Кан“ (Македонија). Други – Sokol Orkestar (Пољска), трећи The Zuriala Orchestra (Румунија).

Најбољи трубаџ на међународном такмичењу, по оцени стручног жирија, био је Екрем Мамутовић (Србија), други је Кристијан Азировић (Србија) а трећи трубаџ Блаж Пек из оркестра Pivo из Ђевари (Словенија).

Награде најбољима обезбедио је организатор, а уручио их је Драган Шушић, председник Скупштине општине Лучани.

Најбољи пионирски оркестар Основне школе „Иво Андрић“ из Прањана

Сви награђени добили су плакете а најбољем трубаџу и најбољем оркестру као награду уручена је и труба.

Стручни жири су чинили: др Данка Лајић Михајловић, етномузиколог, научни сарадник на Музиколошком институту САНУ, Душан Вујовић, диригент из Београда, др Растко Јаковљевић, етномузиколог, научни сарадник на Музиколошком институту САНУ, мр Васо Ристов, професор трубе – Факултет музичке уметности у Скопљу (Македонија) и Верџа Слаковић, професор музике из Сурдулице.

Жири публике чинили су: Владимир Илић, новинар „Новости“, Милорад Ривковић, председник Савета Месе заједнице Гуча, и Владан Даниловић, председник Савета Месе заједнице Клупчи.

И ове године уз нашу манифестацију су били дугогодишњи спонзори, пријатељи Сабора и дародавци награда: Јелен пиво – генерални спонзор и званично пиво Сабора; стратешки партнер: Компанија НИС; пријатељи Сабора: Телеком Србија, „Пионир“, Суботица, „Алфа плам“ – Врање, Грањска вода; стални дародавци: „Луја стале“ – Београд, Еки transfers агент Вестерн Униона за Србију и Црну Гору, Компанија „Новости“ Београд, лист „Данас“ – Београд, Београдски састав, „Застава оружје“ – Крагујевац, Блиц – Београд, Ало новине – Београд, Карић фондација Београд, Туристичке новине – Београд, компанија „Слобода“ – Чачак; медијски партнери: ексклузивни медијски партнер Телевизија Пинк, Компанија „Новости“ – Београд, лист „Данас“ – Београд, Блиц Београд, Ало новине – Београд, Туристичке новине – Београд, РТВ „Сунце“ – Аранђеловац, Чачански глас, Телевизија „Телемарк“ – Чачак, Радио „Д“ – Лучани.

Вишебој, ношње, здравичари

У народном вишебоју учествовало је 20 такмичара, а титулу харамбаше 54. Сабора понео је Александар Крајишник из Мајура. Он је био најбољи у дисциплинама

скок у даљ из места и скок у вис из места, Милош Марковић из Руме био је најбољи у дисциплини бацање камена с’ рамена, Милош Милановић из Београда победио је у рвању у кости, а Оливера Милутиновић из Гуче у гађању кроз прстен јабуке. Харамбаша је добио ловачку пушку М75, кал 16/70. Награду је обезбедио традиционери генерални покровитељ и спонзор народног вишебоја „Застава оружје“ из Крагујеваца. Они су, поред награде за харамбашу, обезбедили и две ваздушне пушке ВП97, дипломе за победнике свих дисциплина, мајице за све такмичаре, ваучере за победнике.

Најлепшу мушку народну ношњу носио је Никола Дупер из Требиња (херцеговачка ношња), а најлепшу женску ношњу показала је Надежда Лолић из Богатиња (маџанска ношња). И они су награђени плaketима и захвалницама. Посебно похвалу добио је Културно-уметничко друштво „Бамби“ из Чачка.

Најбољим здравичаром на 54. Драгачевском сабору трубаџа проглашен је Данило Кнежевић из Пљеваља. Он је од организатора добио плакету и захвалницу.

Здравичаре и ношње је оцењивао жири у саставу: Снежана Шапоњић Ашанин, етнолог из Чачка, Ника – Никола Стојић, књижевник из Гуче, и Неда Пуношевић, професор из Гуче.

Сабор у медијима

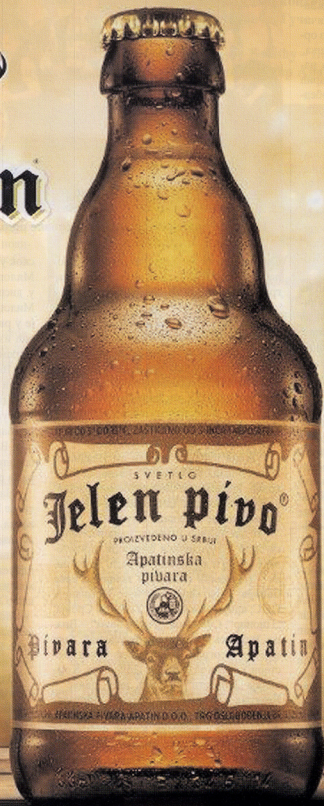
Програме на стадиону преносила је Телевизија Пинк.

Сабор је пратило 117 медијских кућа (штампа, ТВ, радио, агенције, фото и видео продукција, интернет портали), 233 акредитованих новинара од чега 159 домаћих и 74 страних (из Републике Српске, Грчке, Немачке, Норвешке, Шведске, Румуније, Холандије, Француске, Велике Британије, ВиХ, Италије, Македоније, Аустралије, Словеније, Аустрије, САД, Мексика и Бугарске).

STARI DOBRI JELEN ZA STARE PRIJATELJE

Jelen
PIVO

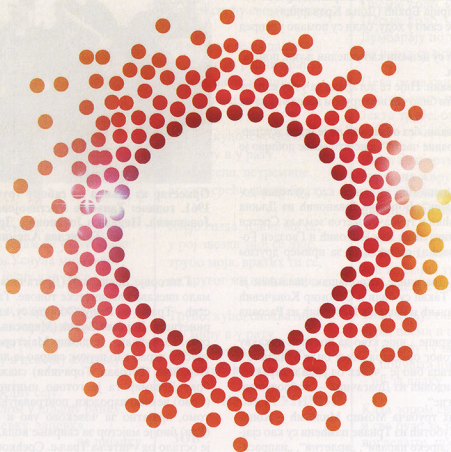

1756

VREME JE DA SE PONOVO OKUPIMO.

NOVO IME KOMUNIKACIJE!

mts
Tvoj svet

УГЛЕДНИ И ЧЕСТИТИ ЛЈУДИ

Ако се изузму трубачи из Пилатовића и Доње Крвариче, сви остали чланови старијих дувачких састава у Драгачеву потицали су из сиромашнијих и средње имућних сеоских породица. Карактерисали су их честитост и радишност.

По физичком изгледу нису се разликовали од других сељака. Ипак, зна се да су полубас и бас трубе повераване снажнијим људима. Већина капелника, позната по праничности, била је стасита , висока, плећата, снажна: Глигорије Давидовић (Драгачица), Јездимир Мајсторовић (Пилатовић), Срећко Обрадовић (Рти), Станко Главновић (Расовац, Горачићи). Било их је и средњег раста: Дојчило Ђукић (Миросалци), Драгиша Ковачевић (Граб), Средоје Бакић (Доња Крварича), Драган Јовановић Лаф (Дљина), Андрија Бркић (Доња Крварича)...

Када су музицирали, не само у ходу, били су помало унапред повижени.

Међу мештанима били су цењени као угледни људи, поштедни, честити, дружелубиви.

У послу – дисциплиновани. Није се догађало да узму капару да би свирали на свадби или било каквом другом весељу, а да на ту свечаност не дођу.

Капелника су сви слушали, без обзира да ли је прек, жустар. Зараду се делили на „равне части“, а нешто мање добијао је бубњар.

Запамћено је:

Вукадин Ракић из Лопаша био је цењен као „угледан домаћин“ и „национални човек“. Бориљко Јовановић из Дљина поштован у селу као домаћин и трубач, а његов земљак Сретен Николић као „оличје поштења“. Вук Алтовић и Гвозден Голубовић (Лопаш, Пилатовић) служили су за пример другим трубачима и грађанима.

Марко Давидовић из Драгачице, сиромашак, запамћен је као крајње честит човек. Такви су били и Селомир Ковачевић из Траба, Владислав Главновић и Андрија Петровић из Расовца (Горачићи).

Панто Пантовић из Турице , није хтео да претрпи никакву неправду“, а чланови његовог оркестра „нису били врдалама“. Свако од трубача из Крстаца био је „човек од реда и карактера“. Бубњар Радован Давидовић из Драгачице – „добродушан, спреман свакоме да помогне“.

Учитељи драгачевских трубача Момир Милетић – Кошљак из Тињања и Момир Суботић из Трнавце памћени су као сјајни музичари, али помало „преке нарави“, „врлетни“, „напрасити“.

У девању трубачи из Доње Крвариче били су прави кичиши. Уживали су углед не само у Драгачеву. Средоје Бркић био је врстан говорник и познат као политичар, Милоје Васић „поштењачина, миран и радишан човек“, Младен Мићо-

вић – човек питоме нарави, а као музичар памћен је по томе што је од муштерије могао да извуче и последњи динар из џепа, а ако овај нема пара – није му ни тражио; Милоје Лојанчић Дојчица био је „миран као јагње“, а у оркестру је водио прву реч: мада није био капелник, па су га сви уважавали.

По музицирању првот трубача (у начелу капелник) раније је оцењивано свирање читавог оркестра. Та свирка била је различита, зависно од тога ко је коме био учитељ.

Оркестар из Дљина на сабору трубача у Гучи 14. октобра 1961. године: Таназије Ристивојевић (бубњар), Петроније Јовановић, Недељко Јовановић, Драган Јовановић – Лаф и Томислав Алемџијевић

Глигорије Давидовић (Драгачица) уносио је у свирање помало пискаве кларинетске тонове. Такав је био и Милисав Коштић – Траља из Ртију. Обојица су, иначе, претходно били кларинетисти. Дојчило Ђукић (Миросалци), „свирао је из душе, из срца, из љубави“. Јездимир Мајсторовић (Пилатовић) се „са трубом играо као пером; свирао је лако и полетно“, а Борисав Першић (Расовац, Горачићи) снажно, полетно и продорно; брат Десимир га је готово имитирао. Драгиша Ковачевић (Граб) некако народски, поигравајући се са трубом, свирао питомо, пријатно за човеково уво и срце. Срећко Обрадовић (Рти) био је мајстор за свирање кола, жустрих, гиздавих. То му је остало од учитеља Траље. Срећков син Данило био је тиши, његова музика лаганија и питомија. Андрија Петровић (Расовац, Горачићи) у заносу скидао је писак са трубе и само са њим свирао полетно. Раде Ковачевић (Миросалци) усред кола трубу је замењивао фрулом, окарином, двојницима, зурлом... За Милисаву Ковачевића (Граб) говорило се да тако снажно дува у трубу да може да је исправи. Александар Божић – Мозгоња (Пилатовић) некако је увек био замишљен, па му се догађало да настави свирање када цео оркестар умукне; и надимак, Мозгоња, то сведочи. За Панту Недељковића (Рти) говорило се „као да је рођен са трубом“, а за Радована Зимоњића (Расовац) да је „грлио инструмент као да грли девојку...“

Бубњари су, сви одреда, били скромни људи. Не само Глишо Јовановић из Дљина, Владислав Буквић из Пилатовића, Станиша Зимоњић из Расовца (Горачићи).

Без обзира где су свирали, чланови старијих драгачевских трубачких оркестара били су лепо, једнообразно обучени. Од других сељака разликовали су се и по томе што никада међу људе нису одлазили необријани, а увек су били обучени у свечаније одеће.

Све негде до 1970. године на главама су носили шајкаче. На саборима трубача наступали су, по захтеву организатора, у шумадјиској ношњи, обувени у опанке.

Трубачи из Пилатовића, снимљени 1925. године. Стоје: Милан Божић – Тарлак, Милосав Павловић, Владислав Буквић и Јездимир Мајсторовић; седе: Павле – Пајо Јаковљевић – Шоп и Александар Божић – Мозгоња

ТРУБА – ИНСПИРАЦИЈА ПЕСНИКА

Српска труба, јуришница али и саборанка и љубованка, инспирисала је бројне истакнуте српске песнике. Труба бојка, у наше доба постала је, у њиховим стиховима, срца разговорка.

То се уочава и у овим духовницима које дарујемо саборашима.

СЕЉАЧКИ ПОМЕН

Јаворје моје, тужна врбо косе.
Имам те у крви, Дрино, имам те у сну, Саво.
На речима љубав – жуљ. Уснула моја јаво,
откај ми реку винову и једну кап росе.

Откај ми песму шерену и једну псовку.
Не куди што сам брале и загађаши часно.
У речима земља – име ми је гласно.
А имам љубав подравку и девојку косовку.

Имам ја седам брата и једну сеју.
Убијамо дан и мајку, челом у шљиву ранку.
Песма нам личи на попевку, запевка
на пијанку.
А кад је бол – слушни нашу домаћу стреју.

Слушни жуту земљу и грбаву мотику
што чашћава нас са свећом више главе.
У песми сељачкој – домовина има очи плаве.
А волим дику, име моје, драгање је војнику.

Јаворје моје, упластило сеопе.
Сана ме вода усани, а купа вода удрини.
Па кад се сретнемо, двоје, хај, на месечини,
како топло задрхти твоје гроце.

Како ме, мајке ти, намами, чај у гори злаће
тканица што те одева и снага у славојке.
Ја те волим до краја, а сестрним хвојке.
За љубав нашу и јавор – гусле знаће.

Имам ја седам рана. Па јеца седам труба.
Са сваком седам дана војевао и пио.
А домовина – чуј ме:
то је кад воли љуба.

Бранко В. РАДИЧЕВИЋ

ТРУБО, КУЋО

У туђини, из детињства,
обиграва труба мене,
у сновима звуком блиста
злато моје успомене.

Трубо, кућо, снокхватице,
и у миру и у рату,
дрмај, селе, нетремице,
пружи срећу своме брату.

О, враћам се из даљине
да обиграм родни крај,
душа сија од милине,
што је нашла себи рај.

Трубо, кућо, снокхватице,
и у миру и у рату,
дрмај, селе, нетремице,
пружи срећу своме брату.

Коло гизда, плаче ми се,
у рој звезда зној се лије,
трубо моја, вратих ти се,
до другог ми ничег није.

Трубо, кућо, снокхватице,
и у миру и у рату,
дрмај, селе, нетремице,
пружи срећу своме брату.

Ненад ГРУЈИЧИЋ

ЗОВ

Гњиле сунца –
деца заборавна,
смрт, рођења,
шта ли труба јавља?!

Подижу се сунца
из ока детета
а полети стрела
из лука завета

украсну одавно
упокојен свет.

Огласи се радост
ил сета пластару
у младој лети,
у незгаслом жару

оживе у труби
упокојен свет!

Драгомир БРАЈКОВИЋ

САБОРОВАЊЕ

*Мишули Пејровићу,
заљубљенику у Сабор шрубача
и Гучу*

У Гучи куца срце Србије,
у Гучи пева душа Србије:
из срца и душе у трубе лимене,
из труба у срца гостију.

Песма, коло, марш, па песма,
Песма, коло, марш, па песма.
Думбарају по такту бубњевци,
по њима се ноге преплићу.

Пева се на свим језицима света,
– загрљени и црни и бели.
Јекте трубе, бубњи бију,
земља гучка подрхтава.

Дими се и врти на ражњу,
цврчи на жару и роштиљу,
кипи из земаљних лонаца;
цврчи, кипи, дими се – мирише.

Да из неба ситна киша падне
не би пала на земљицу црну,
већ на сјајне трубе и трубаче,
ил' веселе гучке сабораше.

Тако дању, тако ноћу:
игра, песма и весеље.
Уз ракију гучку, јаку,
не попусти нико ником,
– ни за длаку.

Када зором све промукне,
и све буде за трен тише,
погледајте, преморени,
саборашци и трубачи
једни друге загрљаше.

2014. Ника – Никола СТОЈИЋ

ГОДОВИК ПО СЛУХУ

Овуда нико није прошао

Згрћем ноћ
Велику модру шљиву

Чујеш ли

Удара Годовик
У затегнуту јагњешћу кожу

По слуху траг записујем

Пут је сећање пре сванућа

Чујеш ли

Кисне по топлом месингу труба

Драган БАБИЋ

ОД САБОРА ДО САБОРА

Активности Центра за културу и спорт општине Лучани у Гучи

У овом периоду ова установа организовала је:

- Програме обележавања значајних датума и празника, у сарадњи са органима општине и образовним установама, уз програме редовне делатности Центра

- У оквиру припрема 55. Сабора трубача, Центар је организовао предтакмичење трубачких оркестара у Котражи, на Златибору, у Бољевцу, Ковачици, Сурдулици и Бајиној Багњи.

- Трубачи и КУД „Абрашевић“ Гуча су, у организацији Центра, гостовали у Требињу (Република Српска) на међународној смотри фолклора, наша општина своју културну, туристичку и привредну промоцију имала је и на Сајму туризма у Скопљу (мај 2015), у Пољској (Лобез), у Словенији (Дравоград).

- Биоскоп је редовно радио.

- Спортска такмичења одржана су се по унапред установљеном календару.

- Поводом Беле покладне недеље деца Драгачева учествовала су на 21. Фестивалу маске и том приликом многобројној публици представили изузетно занимљиве креације.

- У Кучеву је, у оквиру манифестације „Хомољски мотиви“, 29. августа 2014. одржан девети фестивал „Труба Мирослава Милета Матушића“ - такмичење трубача солиста, приредба којој Центар за културу и спорт од самог почетка даје свесрдну подршку и помоћ у реализацији. У програму су учествовала два трубачка оркестра и десет трубача солиста, учесника завршног такмичења на Сaborу трубача у Гучи.

- Обележен је 14. октобар, датум одржавања Првог сабора трубача

- У Музеју трубе у Гучи, у организацији ОШ „Академик Миленко Шушић“ а у сарадњи са Центром за културу и спорт, одржан је Сајам школског издаваштва. Излагачи су били школе из Гуче, Горачића, Чачка, Прилика, Катића, Горњег Милановца, Ивањице, Слатине, као и Туристичка организација општине Лучани, Библиотека општине Лучани, Деџи вртић „Наша радост“ - Лучани и Регионални центар за професио-

нални развој запослених у образовању.

- Простор Центра је уступан за стручне семинаре, предавања, састанке и друге скупове.

- Организована је манифестација „Распевано Драгачево“, 14. априла, уз учешће трубачких оркестара, певачких група из општине, солиста (певача и фуралаша) и КУД „Абрашевић“

- На 34. изложби ликовног стваралаштва аматера Моравичког округа учествовали су и чланови Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева.

- Трубачи и КУД „Абрашевић“ учествовали су и на свечаности у Бољевцу поводом Дана општине, на Вуковом сабору у Тршићу, у Гораждевцу (посета Пећком округу, у оквиру сарадње Моравичког и Пећког управног округа)

- У издавачкој делатности, поред саборских публикација и листа „Трубач“, бележи се и објављена је књига „Бој на Крстацу“ 1915. године Јовише М. Славковића.

- Проглашени су најбољи спортисти и спортске екипе општине Лучани. За најбољу мушку екипу проглашен је Фудбалски клуб „Младост“ из Лучана; најбоља женска екипа је Шаховски клуб „Јелица“ из Горачића; Немања Милуновић, играч Фудбалског клуба „Младост“ из Лучана добитник је признања „Најбољи спортиста у 2014. години“; Марија Ракић, чланица Шаховског клуба „Јелица ПЕП“ из Горачића добитница је признања „Најбоља спортисткиња у

2014. години“; Фудбалски клуб „Котража“ из Котраже добитник је признања „Најбоља спортска екипа општинске лиге у 2014. години“; Радоје Милутиновић из Гуче добитник је признања „Најбољи спортски радник у 2014. години“; признање „Заслужни спортски радник општине Лучани за 2014. годину“ понео је Владимир Инђић из Лучана. Фудбалском савезу општине Лучани додељено је специјално признање поводом 30 година постојања, а Миломиру Чворовићу, фудбалеру ФК „Гуча“, признање као најуспешнијем младом спортисту.

- Полазници драмске секције Средње школе „Драгачево“ приредили су представу „Дуго путовање у Јевропу“, са којом су учествовали и на такмичењу аматерских позоришта у Крагујевцу. Том приликом је Филип Љубојевић награђен за најбољу мушку улогу. У сарадњи са ученицима адаптиран је сценарио Стевана Копривице. Руководилац секције је професорка српског језика и књижевности Неда Пуношевац. Ученици Основне школе „Академик Миленко Шушић“ из Гуче уприличили су приредбу поводом Дана жена.

- У Гучи и Лучанима гостовало је Ужичко народно позориште са представом *Одмуирање међева*.

- У сарадњи са Музичком школом „Др Војислав Вучковић“ из Чачка, одржан је традиционални концерт полазника на хармоници из Лучана и Гуче. Предметни наставници: Гордана Попадић Драгићевић и Марко Милетић.

Т. БЕЛОШЕВИЋ

СТВАРАОНИЦА КЕРАМИКЕ

У Клубу Удружења самоуких сликара и вајара у Гучи, уз присуство родитеља и драгачевских наиваца, 6. октобра 2014. отворена је Креативна радионица – ствараоница керамике, којом руководи Данилеја Голубовић Зечевић, дипломирани керамичар.

Практична настава се одржава, најмање, два пута седмично.

Прва група, узраста од пет и шест година, броји шест заинтересованих гучких девојчица и дечака. Прву групу сачињавају: Маја Костић, Дуња Мићић, Елена Танковић, Новак Терзић, Андреј Марјановић и Марко Драганић. Исто толико уписано је и у другу групу полазника.

Tradicija i kvalitet na jednom mestu!

*Sponzor 55. jubilarnog
Sabora trubača u Guči!
3-9.08.2015.*

Сабораши из целог света,

поштујући мик и дело првог Србина,
Управника Тополивнице у Крагујевцу,
претечи фабрике Застава оружје,
Петра Протића - Драгачевца,
човека родом из села Негришори,
Застава оружје је традиционални покровитељ и спонзор,
Народног вишебоја на Сабору Трубаца у Гучи.
Сходно томе и награде победницима момачких надметања
у петак 07.08.2015. године
од 13:00 на стадиону Драгачево биће адекватне.

www.zastava-arms.rs

„RINGIER“
AKSEL
ДОО БЕОГРАД
– БЛИЦ

ДАРУЈЕ НАЈБОЉИ
ОМЛАДИНСКИ ОРКЕСТАР

МЕДИЈСКИ СПОНЗОР

ТРУБАЧКИ САБОР И СА НАМА
И СА ВАМА САБОРИШЕ

ЕКСКЛУЗИВНИ МЕДИЈСКИ ПАРТНЕР

УВАЖЕНИ, ДРАГИ НАШИ САБОРАШИ,
ДОБРО ДОШЛИ У ГУЧУ,
У ОПШТИНУ ЛУЧАНИ, У ДРАГАЧЕВО!
ДОБРО ДОШЛИ НА НАЈВЕЋИ ТРУБАЧКИ САБОР НА СВЕТУ И У ПРОГРАМ
ВАШЕ И НАШЕ ТЕЛЕВИЗИЈЕ „ПИНК“!
ДОМАЋИ И ИНОСТРАНИ ТРУБАЧИ, ПЕВАЧИ, ИГРАЧИ, ЛИКОВНИ СТВАРАО-
ЦИ, ПЕСНИЦИ И ДРУГИ УМОВОРЦИ ОЗАРИЋЕ ВАМ ДУШУ ЛЕПОТОМ
СВОЈЕ УМЕТНОСТИ.
ДОБРО ДОШЛИ – ДОБРИМА ДОШЛИ!

U BANKAMA ISPLATA U EVRIMA

WWW.WU.CO.RS

ДРАГИ САБОРАШИ,
И ОВОГА ПУТА
ДАРОВАЋЕМО
НАЈБОЉЕГ ТРУБАЧА
ОМЛАДИНСКОГ
УЗРАСТА.
ВЕРУЈЕМО:
СВИМА ЋЕ СРЦЕ
ОПЛЕМИНИТИ
ЊЕГОВО
МАЈСТОРСКО
МУЗИЦИРАЊЕ.

МИ СМО СА ВАМА, ВИ СА
НАМА!...УВЕК!

„RINGIER“

ДОО БЕОГРАД

ALO! НОВИНЕ

НАГРАДИЋЕ НАЈБОЉЕГ
ТРУБАЧА ПИОНИРА,
А ОН СВЕ САБОРАШЕ
ПЛЕМЕНИТИМ МУЗИЦИРАЊЕМ.

МЕДИЈСКИ СПОНЗОР

основан 1932. године coglas.rs
Чачански Глас

СА НАМА ГЛАС ТРУБЕ
ДАЛЕКО СЕ ЧУЈЕ!

МЕДИЈСКИ СПОНЗОР

КАРИФ ФОНДАЦИЈА

КАРИФ
ФОНДАЦИЈА
ДАРУЈЕ
ТРАДИЦИОНАЛНУ
ШТАФЕТУ
„ДРАГАЧЕВСКИ
ПОБЕДНИК“.
ДОБРО ДОШАЈ
У ГУЧУ!

ДАНГРАФ, ЛИСТ **Danas**

ПОШТОВАНИ САБОРАШИ СА СВИХ СТРАНА
СВЕТА! ЧИТАЈТЕ ДАНАС, ЈЕР НИСМО ОД
ГУЧЕ, ЧИТАЈТЕ ДАНАС – НА УЛИЦАМА ГУЧЕ.
НАША НАГРАДА „ОД ЗЛАТА ЈАБУКА“ И ОВЕ
ГОДИНЕ ПРИПАШЋЕ ОРКЕСТРУ КОЈИ НА
ДРАГАЧЕВСКОМ САБОРУ ТРУБАЧА
ПРИКАЖЕ НАЈЛИЗВОРНИЈЕ МУЗИЦИРАЊЕ,
ЈЕР ЈЕ ДАНАС КАО НАЈУТИЦАНИЈИ И НАЈИ-
РАЖНИЈИ ДНЕВНИ ЛИСТ У СРБИЈИ УВЕК УЗ
НАЈБОЉЕ И ОНЕ КОЈИ ПРОМОВИШУ ПРАВЕ
УМЕТНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ. ЛЕП ПРОВОД И
УЖИВАЊЕ УЗ НАЈБОЉЕ СРПСКЕ
И СВЕТСКЕ ТРУБАЧЕ!

МЕДИЈСКИ СПОНЗОР

tms Telemark

И МИ СМО СА ВАМА, СВИ
СМО НАШИ, ДРАГИ ТРУБАЧИ
И САБОРАШИ!

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

Последња скупштинска солунаца

ПРАТИЛИ ЈЕДАН ДРУГОГ ДО ВЕЧНЕ КУЋЕ

На молбу председника Удружења Малише Бешевића, позвали смо све солунце, војнике и офицере Драгачева на седницу Удружења која би се као скупштина одржала 15. септембра 1982. године у Гучи у просторијама Дома културе у 10 часова.

Упутили смо 19 позива на адресе преосталих живих ратника. Том приликом погледали смо записнике са последњих заседања скупштине. поред осталог, прочитали смо и да је Удружење 1987. године имало живих 172 солунца, 1980 – 45, 1981 – 22, а те, 1982 – 19. Сви су служили у Х и XI пуку Шумадијске дивизије II армије Степе Степановића.

На долазак позвани чекали смо до 12 часова. Дошло их је само седам. Старост и болест учинили су своје.

Дошли су: МАЛИША БЕШЕВИЋ, рођен 1896. у селу Вичи, председник; ДОЈЧИЛО ГАЈОВИЋ, рођен 1897. у Дучаловићима; СТАНОЈЛО РАДОЈИЧИЋ, рођен 1897. у Дучаловићима; ДОБРИВОЈЕ ПРОТИЋ, рођен 1897. у Гучи; МИЛЕНКО БУМБАРЕВИЋ, рођен 1896. у Вучковићу; СВЕТОЗАР КОВАЧЕВИЋ, рођен 1896. у Котражи; ВЛАДИМИР МАРИНКОВИЋ, рођен 1896. у Дљину;

Остали нису могли. Сви су били старци са преко 85 година тешког живота. Осим Добривоја Протића, који је из Гуче, све остале довозили су њихови синови или унучи. Сви су били изборници, у стајаћим оделима. Неки су са собом понели и старе војничке чутуре, пуне прелепнице. Вођили су незваничне разговоре о разним догађајима из ратова и болестима.

Видећи да више нико неће доћи и да се Скупштина са овим бројем солунаца не може одржати, Малиша Бешевић је, поред осталог, рекао:

„Можда нам је ово последња Скупштина и последње окупљање. Хтео сам да се поспе две године видимо и попричамо. Мало нас је дошло, али можемо да поручимо младима да добро чувају ову лепу земљу, као што смо је и ми чували. Видите нас је све мање. Природни закони делују. Одavno више не идемо ни на екскурзије. Дуге су то војне. Нећемо више видети ни Текерип, ни Крф, ни Солун, ни Колубару и Лазааревац. Хвала онима који су нам у томе помагали. Ако се не видимо више овако, видећемо се у нашим пуковима код Степе Степановића. Желим вам свако добро!“

Тако је и било. Више се нису видели. Пратили су један другог до вечне куће.

Ника – Никола СОЈИЋ

Обележен Дан оштинске

ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМ

У Драгачеву је, по традицији, обележен, 10. јуна, Дан општине. Најпре свечаношћу код споменика у Ртарима, где је, поразом турске војске, победоносно завршена, пре два века, Битка на Чачку. На споменик су положени венци и цвеће локалне самоуправе, борацких организација и мештана. О слободарским традицијама народа овог дела Србије беседила је Весна Стамболић, председник општине.

У Центру за културу и спорт у Гучи одржана је, потом, свечана седница Скупштине општине, на којој су уручена признања заслужним појединцима и организацијама. Највише признања – Повељу „10. јун“ – добио је Драгиша Бројић из Чачка. Платете „10. јун“ припале су: Радовићу Тодоровићу из Београда, Смишњи Николићу, свештенику из Прилика, и Доброворној организацији „Човеколубље“. Признања „10. јун“ уручена су: Милану Пајовићу из Гуче, Јовиши Милићу из Доњег Дубца, Раду Николићу из Лучана, Шаховском клубу „Младост“ из Лучана и Радошу Непоновчићу из Лучана. На академији беседили су Весна Стамболић и Миленко Рудицац, председник Скупштине општине.

ДРАГАЧЕВАЦ ИГРАО ФУДБАЛ СА МИЛУТИНЦЕМ

Вучко Јоксимовић, професор математике из Вирова, са учитељицом Даницом, добио је три академски школована сина. Један од њих, најмлађи, био је Петар (1907 – 1965), који је завршио Правни факултет у Београду. Декретом Бориса Кидрича 1952. године из Министарства индустрије ФНРЈ у Београду премештен је у Фабрику целулозе у Приједору (БиХ).

Рано је, као дете, почео да игра фудбал. Био је веома запажен. У 16. години играо је за репрезентацију Београда (1923) против репрезентације Новог Сада. Тада је постигао два гола. Као најмлађи првотимац у првенству Краљевине Југославије (1924) наступао је шест година у тиму СК „Југославија“ и постигао 16 голова. Одиграо је и неколико интернационалних утакмица против фудбалских тимова из Аустрије, Мађарске и Грчке.

Дао је изузетан допринос да СК „Југославија“ освоји првенство Краљевине Југославије (1924) и први куп у историји Југословенског ногометног савеза (1924).

У СК „Југославија“ играо је са четворицом познатих репрезентативаца, који су учествовали на Првом светском првенству у фудбалу у Уругвају (Монтвидео) 1930. године: Милутином Ивковићем – Милутином (капитен), Драганом Јовановићем, Стеваном Лубурићем и Момчилом Боквићем, о којима је снимљен играни филм.

Познати спортски новинари листа *Политика* (Владимир Кустудић, Владимир Росић и Саша Милојевић) годинама су афирмативно величали Јоксимовића, који је био врстан стрелац, надарен играч и миљеник публике.

Јовиша М. СЛАВКОВИЋ – Миодраг ЈОКСИМОВИЋ

Фудбалски тим „Југославија“ из Београда – 1929. године на гостовању у Грчкој (играо у Солуну против „Ираклиса“, „Ариса“ и репрезентације Солуна). У горњем реду – пети с лева је капитен фудбалске репрезентације Југославије Милутин Ивковић – Милутинац, а последњи је Петар Јоксимовић из Вирова. Чуче: Драган Јовановић, Момчило Боквић и задњи Стеван Лубурић. Тројица њих су учествовали на првом светском првенству у фудбалу у Уругвају (Монтвидео) 1930. године, осим Јоксимовића који је, такође, био репрезентативац Југославије.

Uz Alfa-Plam štednjak,
sa najvećom retnom
na našem tržištu
i najkvalitetnijim
ringlama, pripremanje
hrane više nije obaveza
već pravo uživanje!

5 GODINA
GARANCIJE

Savršen izbor

ALFA PLAM

www.alfaplam.rs

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

У слици
и речи

ЧУВАЈМО ЧЕСМЕ

Драгачево је препознатљиво и по веома издашним и чистим изворима здраве пијаће воде. Поред путева, и локалних, и савремених, за путнике намернике подигнуте су чесме да се освеже и одморе, па и да у посудама понесу воде својим кућама. Међутим, и поред тога што изворишта имају канте за смеће, многи пролазници ван њих бацају свакојаке отпатке и загађују околину.

Најружније одликавање наше некултуре и недолучног понашања може се свакодневно запазити код чесме Русовача на Караули (превоја планине Јелице) покрај пута Чачак – Гуча – Ивањица, на којој је овај запис:

Ову чесму Караулу своји Драгачевцима изгинулиум у раишу од 1912 до 1918 г. иодиже Њ Величанство Краља Александар I Карађорђевић Уједињител велике Југославије 1927 г.

А обновие је ипреживели раишници I свейској раиша носииши Албанске сйоменце.

Ујравни и надзорни одбор Драгачева.

Поред обновљене чесме Русовача (1968): Јеврем Миловановић (председник), Драгутин Чворовић и Александар Стојић, чланови управе Удружења носилаца албанске споменице

прићи, на картону окаченом о стабло поред чесме, један Рханин је ово написао:

„Одмори и воде попи али смеће немој бацати

Ово вам поручује један неписмени деда

Културо српска научите се реда“

Неко од подржаваоца овог текста је додао: „Ово важи и за неписмене!“

Одавде, јужно, на удаљености око 20 км, поред истог, некада и караванског пута, наспрам рханских пешина, преуредена је (1973) Ракова чесма и због свратишта превозника са запрегама (лучноша, катрација, кречара, хумурија) прозваше је Рабадијском.

Обе чесме су запустеле.

Знајући како је некада Ракова чесма имала природан и „неукаљан“ изглед, а сада јој се због отпацака не може

Драгачевски млади таленти

СЕСТРЕ СТРАЊАНЧЕВИЋ

Ана Страњанчевић од оца Миланка, пореклом из Живинца, рођена је 2. септембра 1981. у Чачку, где је са одличним успехом завршила основну школу и Гимназију, а Природно-математички факултет у Новом Саду. Дипломирала је географију

и туризам и хотелијерство 2005. са просечном оценом 8,86 и исте године уписала магистарске студије на Универзитету у Новом Саду, у оквиру Асоцијације центара за интердисциплинарне и мултидисциплинарне студије и истраживања. Магистрирала је 2009. године из интердисциплинарне области *Спортић и туризам*. Докторску дисертацију *Развој спортичко-рекреативног туризма на Црногорском приморју* одбранила је 2012. на Универзитету у Новом Саду.

Од 2007. године живи у Црној Гори. На Факултету за туризам, Универзитета „Медиетеран“ у Подгорици, од 2007. а од 2013. године је доцент.

Члан је Центра младих научника ЦАНУ – Црногорске академије наука и умјетности.

У току летњег семестра школске 2013/14. године, боравила је, као гостујући професор, на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду, у оквиру Мреже програма за рурални туризам. Школске 2014/15. године, као добитник стипендије Европске уније, одлази на постдокторске студије на Факултет за друштвене и хуманистичке науке Универзитета Деусто у Шпанији, у оквиру мултидисциплинарног програма *Слободно време – култура, туризам, спортић и рекреација као фактор људског развоја*.

Њена сестра Биљана рођена је 3. јануара 1988. у Чачку. Основну школу и гимназију завршила је у Чачку као носилац Вукове дипломе и добитник неколико награда општине Чачак. Године 2001. била је првакиња Србије у шаху. Дипломирала је на Филолошком факултету у Београду 2011. године, чиме је стекла звање професора италијанског и енглеског језика. Године 2013. на Филолошком факултету у Београду одбранила је мастер рад на тему Улога латинског у учењу италијанског језика.

Ради као сгјуардеса у Дубању.

Јовиша М. СЛАВКОВИЋ

ГУСЛЕ СТАРЕ 110 ГОДИНА

Гусле и гудало

Инв. бр. 5455

Локалитет: Србија, Драгачево, Гуча

Период: 1905. година

Материјал: дрво јаворово

Начин израде: дељање, резбаарење

Димензије: дужина 58 цм, дужина гудала 39 цм

Опис: Направљене су од јаворовог дрвета. Врло су једноставне и без украса. На карлици је прорез у облику крста. Гудало је од дебљег дрвеног штапа.

Направио их је 1905. године Миљко Икодијивић* и на њима свирао.

Овај снимак се налази у каталогу изложбе Етнографског музеја у Београду (чији је експонат), под називом „Где сви ћуте, оне говоре“. Захвалност за овај послатак дајемо Дејану Томићу, нашем дугогодишњем сараднику, публицисти из Новог Сада.

* Миљко Икодијивић.

НАДИМЦИ У ГОРАЧИЋИМА

У свим драгачевским селима оду-век се надимчило.

Надимке имају читаве фамилије, родови, породице, највише појединци. Добијали су их по физичким и духовним својствима, карактерним особинама, пореклу, занимању...

Има их шалвих, погрдних, па и увредљивих. Више код појединца мушкараца, мање код жена.

Ево једног избора надимака у Горачићима. Забележени су од људи који имају, и сами, надимке. То су: Милан Зимоњић – Креја, Живко/Станко Петровић – Гургија, Милан Терзић – Кубур, Милорад Петковић – Тракута, Раде Петковић – Квочка, Милош Зимоњић – Кева, Срећко Васиљевић – Маћанац, Драган Станковић – Мајмун...

Авгарин, Аветиња, Аламуња...
Бараба, Букача, Бетула, Бургија, Бурњак, Бужадара...

Вампир, Врана, Валинда, Вуга, Врабац...

Главоња, Гавран, Гачов, Гаљго, Гургија, Гуштер, Галама...

Двиска, Драскела, Дедара, Дрпо, Дуран...

Ђаво, Бида, Бипак, Ђутура...
Ера, Ерцов, Екар, Екула...

Жабак, Жењац, Живац, Жетица, Жебија, Жуња...

Зеџ, Зимоња, Зелембаћ, Зрико, Завракан...

Икача, Иксан, Икона, Илињача...
Јаре, Јејина, Јеверица, Јепур, Јеге, Јајце...

Коњ, Креја, Коњчина, Кланцара, Квочка, Кицак, Кобила, Курјак, Кликур...

Лавра, Ласица, Лепиња, Липсоња, Линак, Лубина...

Љига, Љебац, Љуска, Љашко...
Мачак, Макања, Магаре, Мајмун,

Мулац, Маџар, Мазга, Миш...
Немац, Ништак, Нединац, Нади-

нац...
Њокалица, Његош, Њупац, Њупа-

рац...
Ован, Опачина, Ономатке, Овчи-

на, Окоња...
Пандур, Патак, Пиле, Пијевац,

Пилко, Прдара, Прасе...
Рак, Риташанин, Ракула, Ркуља,

Рбина...
Сврака, Сивоња, Слио, Сатара

(женско), Сјеменка...
Тингара, Тубак, Тракута, Токача,

Тудмир, Торлак, Такиша...
Ђурка, Ђукавац, Ђипак, Ђипра,

Ђима...
Ушка, Ујбур, Укача...
Фалинка, Фирго, Фаља, Фукара,

Факин...
Хава, Хлебара, Хука...
Цида, Циганин, Цура (мушко),

Цика...
Чокањ, Чворац, Чавка, Чкрбина,

Чикарада, Чекич...
Џивџан, Џандар, Џица, Џибро-

ња...
Шархин, Шараманда, Шуле, Шуба-

раш, Шукин, Шеки...
И, тако: од рода до рода, од поје-

динца до појединца. Без омразе и пи-зме!

ПОВЕСТ О БОГУМИЛУ

(Драгај Јовановић, Ниче из Гуче, ауторско издање, Београд, 2014)

Драгачево вероватно није изнедрило необичнијег човека од Младена Б. Протића (Гуча, 1873 – Гуча, 1946). Био је агроном (окојни економ), учесник ратова од 1912. године, откривалац Берниске афере (запослени у Српском Црвеном крсту у Швајцарској обављали су мутне послове на штету Србије, за што је оптуживао и председника српске владе Николу Пашића), издавао се за богумила (па га је Српска православна црква изопштила из својих редова), кореспондент за више умних светских глава; издавао се за изасланика небеске силе (што му је постало надимак), издавач листа „Небеска сила“, писац једне хронике и ратног дневника; проглашаван за умоболног (лечен у болницама). Тврдио је, рејмио, да је Исус Христос – Ристо Словен и ко зна све шта још! Ово није његово једино претеривање.

О том необичном човеку романсирану биографију написао је новинар и књижевник Драгај Јовановић. Необичну књигу о необичном човеку. Аутор се служио документима, домишљанима, карикатуралним осветљењима личности главног јунака свог романа. Не мало тога је у овом штиву измишљеног, подмешљеног, ругалачког, чак и нетачног (што је уметничка слобода!), све до тога да је сакраћен без (сем жене) ожаљошћених, а на сахраани је зна се: музичарили су му трубачи из Ртију.

Необична књига о чудном човеку.

ИЗРЕКЕ

Не буди луч за сваку ватру!
Ни опанак у бару не турјај!
Чувај се – и Бог ће те чувати!
Не занови на гробљу!
Како лаје пас, немој ти!
Припази се и празне пушке!
Ветром не туди ватру!
Калаузом не отварај срце!
Чувај реч за молитву!
Пусту кова – сам ће кући доћи!
Присмоци, па неш имати!
Време тече и капа сваш!
Чик погоди шта си!
Већа бука од хајдука!
Чије било, чије бити неће!

Казивач:
Илија Ракићевић
(1884 – 1970)
Губеревци

НИКО ЗАБОРАВЉЕН

(Драгај Николић, Године пролазе,
„Јединство“ о(и)ст(и)јаје, Пухово, 2015)

О Драгачеву је објављено „брдо“ књига, а у тој колекцији само два-три о витешким надметањима и спорту. Аутори су: Рако Левајан, доктор наука, и књижевник Јовиша Славковић. Придружио им се, ево, и Драгај Николић, аутор књиге о „Јединству“, спортском друштву у Пухово, после „Драгачева“ у Гучи и „Младости“ у Лучанима најстаријем клубу у општини Лучани, који је основан 1972. године.

Аутор књиге био је и играч и челни човек „Јединства“, па је и најпозванији да оствари овај подухват. Расветлио је историјат овог, најстаријег сеоског спортског друштва у Драгачеву, написао његове играче, чланове управе и помагаче, указао на такмичарске резултате, успоне, падове и – признања. Нико из богатог историјата овог клуба није заборављен.

ДРУГИ СРПСКИ УСТАНАК:

ОДЛИЧЈА НАЈХРАБРИЈИМ

Пише: РАДОВАН М. МАРИНКОВИЋ

Када је, 1865, обележавано пет деценија од дизања и победоносног завршетка Другог (Таковског) устанка на Турке, владајући српски кнез Михаило Обреновић доделио је одличја онима који су војевали под командом његовог оца војводе (па кнеза) Милоша. Позлаћени Таковски крст са дипломом (23. маја 1865) добили су живи, а Сребрну медаљу са дипломом погинули и умрли устаници. Међу њима су били и они који су допринели блиставој победи, 10. јуна, у Ртарима (Драгачево).

Текст дипломе урезан је у споменик овом Драгачевцу који је умро 1878. године:

„МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ Ш П по милости божијој и вољи народа књаза српски Ристу Јовичићу из села Граба у окружју чачанском уважавајући заслуге који сте учинили Србији године 1815. учествоваши у рату за ослобођење отечества под предводителством мога оца блаженопочившег књаза Милоша подарили смо вам знак одликовања Крст таковски кое ће те на трбојној пајантљикој са леве стране на прсима носити...“

Ово одличје добили су најхрабрији Драгачевци, који су били живи. Из Дучаловића: Аксентије Пантелић, Богосав Ковачевић и Миливоје Пуорашевић (Јовановић). Из Граба: Ристо Јовичић и Марко Шинета. Из Рогаче: Јован Драговић. Из Ртара: Радисав Врана. Из Тијања: Никола Видојевић и Гаврило Станић. Из Горачића: Милосав Бодић и Петар Петковић. Из Гуче: Никола Драмлић. Из Лисе: Милић Шулубура. Из Доње Крварице: Миловоје Вучковић. Из Губереваца: Јован Вујић.

Да су овенчани овим одличјем, поред Риста Јовичића, осведочено је само на споменицима Јована Вујића и Миливоје Пуорашевића (Јовановића). Вујићу је у надгробни камен уписано да је био храбар, а Пуорашевићу (Јовановићу) да је „одликован за војничке врлине“.

Више устаника из Драгачева није било живо 1865. године, па су Сребрне медаље са дипломом уручене њиховим синовима или унуцима.

Тако су овенчани из Гуче: Ђорђе Протић, Милован Протић, Симо Икодиновић, Луко Ерић, Никола Баралија, Перо Анђељић, Петар Драмлић, Гаврило Драмлић и Кузман Станић. Из Лисе: Мића Солдатовић, Мијаило Солдатовић, Павле Солдатовић, Петар Солдатовић, Вучић Шолојић, Богић Комадина, Тодор Одокоља, Тодор Ајдача, Јован Вратоња

и Петар Пандуревић. Из Зеока: Максим Јанковић, Радисав Тупајић и Јован Кнежевић. Из Тијања: Трифун Поповић, Стеван Кулашевић, Ђорђе Поповић, Милосав Полуга и Јован Полуга. Из Пухова: Филип Тајсић, Василије Благојевић, Павле Благојевић и Милосав Јахимовић. Из Дучаловића: Радован Шибицац и Милован Шибицац. Из Вирова: Милован Недељковић. Из Граба: Петар Илић. Из Марковце: Филип Обреновић, Радојица Обреновић, Милоје Јовашевић и Радоња Јовашевић. Из Негришора: прота Јанко Михаиловић Молер, Максим Топаловић, Урош Топаловић, Гаврило Ружић и Мијаило Ружић. Из Ртију: Петар Бекић. Из Лисца: Илија Јовковић. Из Доње Крварице: Јован Томашевић. Из Миросављаца: Милован Врана и Јоја Ристивојевић. Из Горачића: Панто Царевић. Из Котраже: Богосав Чакаревић. Из Виче: Ранисав Пупавац. Из Губереваца: Панто Плазина.

Да су синови и унuci примили очево одличје, никоме од ових устаника није уклесано у споменик.

Многи ма најхрабријима међу храбрим устаницима ове споменике нису доделе.

Забрављени су при прослави устанка из 1815. године. Понеком је, ипак, војевање унето у епитаф на споменику. Рецимо, Јовану Милосављевићу из Пухова, „храбром Србину које за вјеру и отечество јуначки борећи се с Турцима на Битки ужицкој погинуо 1815 љета Август[а] 5 : дењ“. Па Петронију Богвићевићу из Лисе, који је умро 1835. године од богиња, а био је „служитељ: Књаза Србског Милоша...“

Несумњиво су били устаници, нису добили одличја, а уписано им је у надгробне камене књиге:

„Храбри Србин“ био је Ника Ружичић (1796 – 1840) из Горачића. Милосав Цогољ (1779 – 1847) из Губереваца је „храбро воевао за славу и слободу Србску 11 година“. Кара Павле Миликовић (1778 – 1848) из Горњег Дубца био је „храбри војник“... а „под Карађорђе[м] па и [књазом] Милошем против Турака отликовао се“. Тодор Топаловић (1767 – 1851) из Негришора био је „храбри војник“, као и Милован Богвићевић – Зимовић (1792 – 1852) из Горачића. Петар Јоксимовић (+1846) из Горачића, са осталим устаницима, „терајући много Турака до Белице потукао и доста оружја задобио“. Његов земаљак Ђорђе Веселиновић (+1846) је у Битки на Чачку „допао од[д] турски[х] пушка седам рана“. Губеревчанин Гаврило Д. Ракићевић (1760 – 1846) је „одликован у боју на Ужицу и Љубићу“.

Занимљиво је да се устаниковање многим на споменицима. Ни Милована Недељковића (1790 – 1855) из Вирова, који је био „мајор царско-турског ордеана кавалер“ и „који је 40 Год[ина] као срески старешина у Драгачеву правителствовао и отечество своје вјерно и беспорочно послужио...“ Ни Рисиму Јанковићу (1788 – 1847) из Зеока, који је био „главни Србин“. Ни „главном кмету Драгачевском“ Панту Плазину (1779 – 1859) из Губереваца. Ни Вукосаву Миликовићу (1774 – 1871) – гласовитом јуноку Вују Бјелокамену из Котраже...

Мало их, ето, Драгачеваца – а били су бројни – уписано у устаничке државне списе и гробљашко – крајпунташке споменике.

Споменик устанику Панту Плазину из Губереваца

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ:

ЦИВИЛНЕ ЖРТВЕ

Пише:
**БОРАН
МАРИНКОВИЋ**

Друга година Великог рата, девет-соплетнаеста, била је трагична за Србију. Под притиском далеко надмоћнијих снага Аустрије, Немачке, Мађарске и Бугарске, српска војска била је принуђена да се повлачи, уз бројне окршаје, да преживи албанску голготу, да се опорави на Крфу и у Бизерти и да почетком 1916. године, са савезницима, образује Солунски фронт...

Потом ће се победоносно вратити у домовину 1918. године.

Драгачево је 1915. године било поприште борбених окршаја – од Ртара и Пармеца, грбебом планине Јелице, све до Каоне. Трећепозивици Ужичке војске нанели су тада, пре повлачења, губитке нападачима, а ови су се светили цивилима.

Први су се на удару нашли житељи Горачића. Свештеник Арсеније Ђендић уписао је у протокол умрлих да је 17. октобра „при наступању Аустријске војске“ убијен Обрен Чубрић (стар

55 година). Аврам Чубрић (62) и Миљоја (48), супруга Велимира Ковачевића убијени су 22. а два дана касније Петар Станковић (38), Обрад Ружић (46), Вељко Станковић (58) и Милорад Ружић, одсељеник у Атеницу. Свештеник је забележио да су одведени у планину Јелицу и да се за њихову судбину није знало до 21. фебруара 1916. када су их „случајно нашли чобани коима је још било позната лица и одело“.

Живот је тада изгубио и Урош Ружић (46).

Нешто раније, 20. октобра, у Пекчаници код Краљева убијен је Секула Бешевић (48) из Губереваца.

У Каони су стрељани: Ивко Коринацац, Љубо Пајовић, Павле Радичевић и Велика, супруга Милете Пајовића. У Милатовићима: Здравко Капларевић, Илија Капларевић, Јеврем Поповић и Светозар Шолајић. У Горњем Дубцу: Миљоја, супруга Ристивоја Рудинца. У Властелицама: Светозар

ПОГИНУЛИ 1915. ГОДИНЕ

У другој (1915) години Првог светског рата на олтар отаџбине положио је живот 1.159 Драгачеваца: из Виче – 51, из Криваче – пет, из Горачића – 64, из Губереваца – 31, из Живце – 26, из Граба – 20, из Рогаче – 25, из Горњег Дубца – три, из Доњег Дубца – шест, из Толшине – шест, из Дулачовића – 19, из Марковице – 12, из Негришора – 37, из Ртара – 27, из Брезовца – шест, из Властелица – 21, из Каоне – 36, из Милатовића 45, из Белог Камена – 13, из Котраже – 11, из Пшаника 11, из Вирове – 27, из Горње Крварнице – 30, из Лиса – 19, из Лисе – 42, из Лука – 50, из Осонце – 37, из Гуче – 36, из Ртвију – 34, из Турине – 14, из Ђвипа – 49, из Ђераћа – три, из Крстаца – 25, из Лисина – 18, из Лучана – 15, из Драгојева – 28, из Мирсалаца – 22, из Трешевце – 32, из Доша – 32, из Придница – 40, из Придница – 13, из Зеока – 31, из Пухова – 11, и из Тијања – 27, из Доње Крварнице – 20, из Вучковце – 27 и из Серове – 28.

Јунак мајка

СИНОВЕ ДАРОВАЛА ОТАЏБИНИ

Милоје
Радичевић

Свештеник и писац Миласав Д. Протић Гучанин записао је, шта се збило код цркве у Каони:

„Пет синова отаџбини одгајила је Станојла са својим мужем Радичем Радичевићем, које је опремила и испратила у рат. Отишли су најстарији Павле, па за њим Марко, капетан I класе, за њим Милоје, инжењер и капетан II класе, за овим Василије, учитељ у Мрсаћу и Трстенику, и најзад најмлађи Радош. И од њих петорице са бојишта се вратио кући најстарији Павле па боловање да вида ране а остала четворица пали су славно и храбро, и то: први је пао Марко, а онда средњи и најмлађи једног истог дана – Милоје на Шапу, а Радош на Жаркову. Учитељ Василије од великих ратних напора и последица умро је у Трстенику. Мајка није била те среће да

јој Павле запали свећу. Године 1915, октобра 27, Аустријанци су убили и њега у Каони, прву и последњу наду Станојлину.

Дошла Станојла са пет свећа и пет панаија – прича старина поп Урош – да прекади подупи синовима. Поређала пет чаша укуване пшенице и извадила пет свећа. Руке јој дрхте и, дајући свећу по свећу, вели:

– Упали ми, попо, ову свећу за Павла, ову за Марка, ову за Милоја, ову за Василија, а ову за Радоша.

Док је поп Урош читао панаије, Станојла је уздасала и до земље клањала се крстећи се и молећи се Богу.

„Оно што је за дивљење и пример јунаштва – вели поп Урош – Станојла је попуг Југовића Мајке „и ту мајка тврда срца била, и од себе сузу не пустила...“

(Драгачево и његови славни синови, Ниш, 1940, 12)

Терзић, Владимир Биорац и Анка, супруга Обрада Марковића.

У Губеревицима су ухаћени, одведени у Гучу и 20. октобра обешени Милош Цогољевић (45) и Миљко Грујић (23) – присиљана им је, измишљена, кривица да су плаћкали српске домове, а уствари су ликвидирани као познати чланови Радикалне странке, са којом су се оккупатори одмах почели да обрачунавају. У томе су им помагали политички противници, напредњаци, па неке од њих убио, 6. новембра, бомбу у Горачићима у кућу Тиосава Јаковљевића, који је рањен, а супруга му Јелена погинула је.

У Милатовицима су ухаћени и одведени у Гучу и обешени, 26. децембра, Миленко Вукићевић и његова снаха Макрена (чији је супруг Добривоје био заробљен); Миленков син Милан осуђен је на петнаестогодишњу робију и одведен у логор Браунау, из кога се није вратио.

У Гучи је, 26. децембра обешен и Јово Тадић из Горњег Дубца.

Дакле, непријатељ није штедео ни старије људе, ни жене.

ГУСЛЕ НА РАТИШТИМА

Почесто другујем са старим фотографијама у сопственој колекцији.

Недавно се заставих на једној, коју сам добио данас већ далеке 1966. године. На њој је дародавац написао: „Мојем добром Другу и пријатељу Радовану Маринковићу за успомену и [д]уго сећање. Ил[и]ја Ракићевић.“

На фотографији – Ракићевић, а у рукама му гусле.

Добро, рекох себи, гусле као гусле. Посебно када ми Ракићевић дарова оригинални списак чланова Удружења носилаца Албанске споменице, сачињен 22. јуна 1938. године. У списку 86 имена ратника тадашње политичке општине Горачићи, коју су, поред ове села, сачињавали Губеревци и Живица. У списку: поред живих, чланови породица погинулих и умрлих људи који су преживели албанску голготу крајем 1915. и почетком 1916. године и стигли на грчко острво Крф, одакле су неки упућени на опоравак у Бизерту (северна Африка). Уследиле су борбе на Солунском фронту против Аустројанца, Немача, Мађара и Бугара све до победоносног јуриша за ослобођење Србије. За сваког борца у списку су основни подаци: када је рођен, у којој је јединици био „при преласку преко Албаније“ и у којој на Солунском фронту.

Драгоцен документ, један од ретких у нас, у коме се налазе подаци о носиоцима Албанске споменице – За верност отаџбини.

После прегледања тог документа, од Ракићевића, који је рођен у Губеревцима 1884. године, чуо сам прелепу причу о његовим гуслама.

А, гусле – необичне. Ратничке. И саме ратници! Казивао ми је о њима бодро, овај врски усмени приповедач, чувар архивске грађе и паменик легенди:

„Када сам мобилисан у турски рат, 1912. године, замолио сам оца, Миљка, да ми дозволи да са собом понесем гусле. Он се мало začудио, насмехну се и одобрно ми је да их понесем.“

У јединици сам добио пушку и муницију.

Ратовао сам те, 1912. године. После победе над Турцима, при предасима, гуслао сам о нашим славним јунацима и српским победама. Онда смо преко Косова и Метохије, које смо ослободили од Турака, уз борбе, прешли преко Албаније и стигли до Драча. Међутим, велике силе су приморале нашу војску да напусти Албанију. Вратили смо се преко Солуна. Тада, на броду, појао сам им о славним догађајима и јунацима из наше историје. Не би дуго, нападоше нас, на Брегалници, Бугари. Много је мојих сабораца погинуло. Победили смо их. Онда смо упу-

ДОПЕВКЕ

(Радован М. Маринковић, Камени књиге Ракићевића, породица Ракићевић, Губеревци, 2014)

Као и у више претходних песничких збирки истородног карактера (неке потписује са Ником – Николом Стојћем), Радован М. Маринковић наставља да донесав епитафа са гробљања и крајпустања у Драгачеву. Нова, невелика по обиму (штампана у 40 нумерисаних примерака), његова стихованка инспирисана је „каменим књигама“ фамилије Ракићевић у Губеревцима. Надахнуто, чувајући их од заборава (јер и камен није постојао), Маринковић испише доневке епитафа деце која су умрла а још су мирисала на млеко материно, земљоделача и домаћица, школараца и ратоборана.

Основна порука ових стихова, заправо је молба свих покојника, уклесана у каменике: „Помени, туго, помени, помени!“ То је молба и песника Маринковића. З. М.

ћени да гушимо, исте 1913. године Арнаутску побуну.

И тада сам у предасима борби гуслао. Саборци су ме радо слушали...

Ракићевић се од гусала није раздвајао ни при преласку преко Албаније крајем 1915. и почетком 1916. године. Казивао је:

„Када смо стигли на Крф и мало се опоравили, ја сам се често лађао гусла. Гуслао сам и на броду када смо преко Солуна пребацивани на Солунски фронт. Ни на фронту се нисам одвајао од њих. У данима када није било борбених окршаја, војници и официри су ме молили да гуслам. Певао сам у гусле и краљу Петру I и регенту Александру Карађорђевићу. Наравно, нисам се одвајао ни од моје пушке. Са тим гуслама, које су на фотографији, вратио сам се кући, где нисам затекао оца, Миљка, умро је 1916. године.“

Наравно, пушка ми је остала у јединици. Гусле сам, рекох, донео својој кући и до пре неколико година гуслао сам сећајући се ратних неприлика...

Пет година касније, од када ми је даровао две драгоцености, отишао је Богу на истину честити Илија Ракићевић. Сахрањен је на породичном гробљу у родном селу. Гусле ратничке чувају Ракићевићевићу потомци у Петровцу на Млави.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

НЕЗАБОРАВНИЦА

(Илија Ракићевић и Миломир/Станко Ракићевић, Векови Ракићевића у Губеревцима, Губеревци, 2015)

Губеревчанин Илија Ракићевић (1884 – 1970), земљоделач, умна глава, ратник, паменик бисерја народног умља, својевремено је сачинио први родослов своје фамилије. Као посебну књижицу тај родослов публиковао је 2008. године његов синовац Миломир/Станко, али је стричев рукопис наставио да допуњује. Користито је, при том, бројне расположиве изворе – од докумената до епитафа на гробљашима и крајпусташима. Сачинио је нову, обимну, књигу богате документационе основе, илустровану бројним фотографијама.

Ракићевићи су били, схвата се из ове књиге, и остали: земљоделци и домаћице, умешници појединих заната, бунџице, устаници и ратници, часни људи, поштењачине. Те особине, млади Ракићевић је умно осликао.

Нико није заборављен, од родоначелника Ненада и Ракића, до дечице која су пионула у најранијој младости. Потомци им је помињати и о крсној слави, а када им на задушнице пале воштанице неће говорити о знаним и незнаним; сви су постали знани, што је највећи домашјај ове споменице да би била сећаница и незаборавница. З. М.

ЈУНАШТВО ВИТЕЗА СЛОБОДЕ

(Радован М. Маринковић, Ника – Никола Стојић, Јовиша М. Славковић и Зоран Маринковић, Драгачеви овенчани Карађорђево м звездом, Библиотека оштинска Лучани, Гуча, 2014)

**ДРАГАЧЕВЦИ
ОВЕНЧАНИ
КАРАЂОРЂЕВОМ
ЗВЕЗДОМ**

РАДОВАН МАРИНКОВИЋ – НИКА – НИКОЛА СТОЈИЋ
ЈОВИША СЛАВКОВИЋ – ЗОРАН МАРИНКОВИЋ

ГУЧА, 2014.

Објављивањем споменике *Драгачеви овенчани Карађорђево м звездом* Библиотека оштинска Лучани и Драгачево на најпешни начат обележили су стогодишњицу почетка Великог (Првог) светског рата. Књигу потписују осведочени мајстори писане речи Радован М. Маринковић, Ника – Никола Стојић, Јовиша М. Славковић и Зоран Маринковић, аутори који су о Драгачеву објавили „брдо књига“.

После брижљивог истраживања расположивих извора, аутори су исписали животописе тридесет шесторице витеза слободе, посебно истичући њихове ратне подвиге, за које су добили и највиша одлијча – поред осталих, и орден Карађорђевог звезде. Ради се о најхрабријим међу храбрима, који су ратовали 1912. против Турака, 1913. против Бугара и од 1914. до 1918. године против Аустријанаца, Немаца, Мађара, Бугара и Турака бранећи слободу отаџбине.

Аутори потписују књигу дивљеницу, васкрсавајући ликове свих Драгачеваца овенчаних Карађорђево м звездом, од којих је већина била заборављена. То су: Илија Баралић (1883 – 1969) из Горње Крварнице, Милосав Божићевић (1886 – 1967) из Крстаца, Будимир Давидовић (1890 – 1980) из Горачића, Живан Димитријевић (1890 – 1967) из Тијанаца, Михаило Ђуновић (1881 – 1939) из Зеока, Љубомир Ковачевић (1889 – 1931) из Ргара, Милко Ковачевић (1882 – 1918) из Доње Крварнице, Ранко Р. Ковачевић (1887 – 1949) из Дучаловића, Новица Ковановић (1875 – 1973) из Рогаче, Војислав Кузмановић (1883 – 1967) из Котраже, Војин Лазовић (1886 – 1914) из Лука, Јанко М. Маркићевић (1885 – 1943) из Пилатовића, Средоје Милекић (1892 – 1915) из Доње Крварнице, Радомир Миликић (+1914) из Брезовица, Милић Милићевић (1890 – 1945) из Лисе, Милош Милојевић (1887 – 1929) из Миросаљца, Тихомир Милосављевић (1886 – 1943) из Негришора, Драгољуб Недељковић (1883 –

1946) из Вирова, Витомир Павловић (1890 – 1943) из Котраже, Драгомир Б. Плазина (1897 – 1972) из Губереваца, Милован Плазина (1864 – 1921) из Губереваца, Станимир Плазинић (1872 – 1946) из Губереваца, Драгутин Ж. Протић (1892 – 1944) из Негришора, Сретен Протић (+1919) из Негришора, Алекса М. Радичевић (1870 – 1940) из Каоне, Мило Радичевић (1886 – 1914) из Каоне, Владимир Радојичић (1878 – 1915) из Трешњевице, Милутин Раковић (1891 – 1947) из Горачића, Милутин Ристих (1891 – 1947) из Турце, Крстомир Сретенковић (1888 – 1965), рођен у Турци, а живео у Ргма, Радомир Станојевић (1884 – 1939) из Горње Крварнице, Радојина Страњанчевић (1887 – 1953) из Губереваца, Милко Танасијевић (1888 – 1955), рођен у Заблању, живео у Горачићима, Радомир Цвијовић (1879 – 1966) из Дучаловића, Светомир Цвијовић (1876 –

1954) из Дучаловића и Миладин Цокловић (+1914) из Зеока.

Ветном су били сељаци. Међу њима тројица учитеља и неколико професионалних војника – официра, највиши чин имао је Светомир Цвијовић – дивизијски генерал.

Књигу допуњавају: хронологија ратних збивања, бројна документа, преписка, оцене страних владара, војсковођа и државника, песме посвећене, сплитафи са споменика њихових погинулих сабораца. Наравно, и фотографије.

Споменика *Драгачеви овенчани Карађорђево м звездом*, поред тога што је прати одговарајући научни апарат, писана је поенсно, узвишено, па је права читанка патриотизма и слободарства.

Рецензенти су историчари Лела Павловић и Мирослав Пурић. Графички ју је обликовао Миломир Поповић Прањо, а штампала фирма М-граф у Чачку.

Миломир/Ставо РАКИЋЕВИЋ

ДВА БРОЈА ИЗВОРНИКА

Из штампане су изашла два обимна броја *Изворника*, гласила Међуопштинског историјског архива у Чачку, у којима је посебним прилозима и Драгачево итекако заступљено.

У једном Радован М. Маринковић публикује тевтер пореских глава у Гучи 1839. године, радијове Бојовић прилог о једном римског натпису са Градине на планини Језини, Миломирка Арић – писма Радомиру Цвијовићу упућена на фронт 1914. године, а Зоран Маринковић документа о Горачићкој земљорадничкој кредитној задрузи. У другом, који је у целини посвећен обележавању стогодишнице Првог светског рата, мр Оливера Милосављевић публикује наредбе окупационе власти у Гучи, упућене каоноској општини од 1916. до 1918. године, Миломирка Арић – документа о одликовањима Радомира Цвијовића од 1912. до 1918. године, а Радијове Бојовић сачуване предлоге за одликовање резервних официра Х пешадничког пука првог позива за заслуге у рату 1914. године.

Аутори осталих прилога су: Зорана Бојовић, Борислав Челиковић, др Светислав Љ. Марковић, др Александар В. Савић, Никола Баковић, Мирослав Пурић, Горан Давидовић, др Илја Поповић, Данијела Давидовић, Даница Оташевић и Лела Павловић, која је одговори уредник овог стручног годишњака.

ПОЗНАТИ ЗАВИЧАЈЦИ

(Др Бранко Ковачевић,
*Биографски лексикон
Миросаљца, Чачак,
2014*)

После Горачића, Губереваца и Живиче (аутори: Радован М. Маринковић и Зоран Маринковић, Гуча, 2013), још једно драгачево село – Миросаљца (које администрацијом припада општини Ариље) – добило је биографски лексикон, са одредницама о истакнутим личностима које су у њему рођене: академици, доктори наука, универзитетски професори, привредници, просветари, уметници, пољопривредници и други умешници. Не изостају осведочени ратници, челици власти и задругни часници.

Биографски лексикон Миросаљца, који обухвата шездесетак личности, потписује др Бранко Ковачевић (Миросаљца, 1924), који живи у Чачку.

ОКО СОКОЛОВО

Пише: **ЈОВИША М. СЛАВКОВИЋ**

Гуча, Покров Пресвете Богородице, 11. октобар 1961. године...

Први Драгачевски сабор трубача...

Пре него што је почело такмичење најбољих дувачких оркестара из Дљина, Горачића, Граба и Ртију, код Бјелице – надметање у гађању „кроз прстен јабуке“. Свадбарске јабуке.

Окупило се доста света да види ко има око соколово.

Гађа један – ништа. Други – ништа. Трећи – ништа. Четврти...

Посматра такмичење човек у народној ношњи. Весело лице. Уфитилени бркови.

– Дођај ми ту пушку! – рече једном младићу.

Узе човек карабин, огњострелно оружје, стави у згиб рамена, нанишани. Пуцањ. И – паде јабука.

Сви га, са дивљењем, посматрају. Кличу му. Само су момци – такмичари посрамљени. Не могу да верују својим очима. Некима би могао да буде отац, некима, богам, и деда, а бољи је стрелац од њих!

Победи тада тај човек, Крстомир Сретеновић из Ртију. Новинске екипе сјатиле се око њега. Он се само смешка. Не хвали се, а на прима му бројна ратна одликовања. Почасно место, наравно, има Златна Карађорђева звезда са мачевима војничког реда.

Сретеновић је рођен у Турици 1888. године. Основну школу завршио је у Гучи. Као дечак служио је код неког кафешије у Чачку – наплаћивао је рабадијама смештај стоке у газдиној штали.

Када је поодрастао, привенчао се за Мирку, кћер Јанка Костића у Ртима.

Године 1914. мобилисан је у Први (Драгачевски) баталјон Десетог пешадијског пука. И, учествовао у ратним окршајима све до пробоја Солунског фронта и ослобођења отаџбине.

Када је првим хицем оборио свадбарску јабуку на Првом драгачевском сабору трубача у Гучи, 1961. године, вероватно су му у сећање дошли ватрени окршаји у 1914. и 1915. години, повлачење преко Албаније, опоравак на Крфу, пребивање на Солунски фронт, победоносни јуриш са Кајмакчалана у Отаџбини.

На том трубачком сабору један новински репортер забележио је како је Сретеновић добио орден Карађорђевог звезде са мачевима. Једино није написао где се то збило, мада је данас то и небитно:

„Био је јутро, тек што су се раздвојили ноћ и дан. Крстомир Сретеновић са двојицом војника у објавници. Био је већ искусан ратник. Срели су око педесет Аустријанаца. Као подофицир исценирао је напад, као да је више српских војника. Они, Аустријанци, упулаше се и ништа нису покушали. Када су их спроводили у команду, избројали су – било је тачно 53 војника...“

Пошто се каже да је Сретеновић тада био искусан ратник, може се претпоставити да се догађај збио у 1915. или којој години касније.

Наравно, то му није био једини ратнички подвиг, за које је, поред Карађорђевог звезде, на грудима носио и друга одлиčka, не само Медаљу за храброст и један енглески орден.

У Ртима је запамћен као један од оснивача, 30. јануара 1928. године, Рћанске земљорадничке кредитне задруге,

за чији је рад уступио једну собу у својој кући. Бирај и у Управни одбор ове задруге.

Убрајан је међу угледне доманине у Ртима. Поред осталог, бавио се и виноградарством, а његово црно вино било је надалеко чувено.

У Ртима и Драгачеву био је познат и као кицош – носио је на свечаностима гиздаву народну ношњу. Таквак је био и када је на трубачком сабору 1961: првим хицем оборио свадбарску јабуку, а наредне године, такође на сабору у Гучи, награђен је као најлепше одевен старца.

Умро је 1965. године. Сахрањен је уз посебне почасте на Костића гробљу у Ртима.

Крстомир Сретеновић

Мини коментар

„ЗЛАТНА ТРУБА“ НИЈЕ НАГРАДА СТРУЧЈАКА

Почев од Првог драгачевског сабора трубача (1961) и све до данас, на завршном финалном такмичењу у Гучи, најбољи трубачки оркестри и појединци у Србији, добијају вредне награде и признања.

Најзаслужније оркестарске награде су најбољи – први оркестар и за изворно музичирање, а појединачне: први – најбољи трубач и труба публике, све ове четри награде су један од (пред)услова за добијање ватних Мајстора трубе.

Најбољи оркестри освајају пригодне награде: први – бубањ, а за изворност Меморијалну награду „Професор Миодраг Васиљевић“ – „Од злата јабука“. Први трубач и трубач публике добијају трубу. Најбољем трубачу, по оени стручног жирија, од 36. сабора, додељује се и позлаћена статуа „Драгачевски победник“.

Последњу деценију готово сва средства информисања, и на конференцијама за штампу, и у саборски водитељи (читајући конференсу!), Трубу публике (коју оцењује жири публике), проглашавају за „Златну трубу“. Ако треба да се појединачно именује златним трубачем, то је, свакако, онај кога стручни жири (прогласи најбољим, односно првим. Тако је и у свим спортовима, и код нас, и у свету, када победник (први) у било којој такмичарској дисциплини добија златну медаљу.

Готово сви дувачки оркестри, видљивим текстом, на својим бубњевима, исписали су за њих, свакако, рекламан назив „Златна труба“, уместо Труба публике, што има већи значај у јавности.

Иначе, награда Труба публике додељивана је сваке године, изузев 1967, почев од Четвртог драгачевског сабора трубача (1964).

Носилац ове награде постаје најпопуларнији трубач бораца, односно публике. Ово знање до сада има 50 трубача.

Ј. М. СЛАВКОВИЋ

ОДЛАЗАК ТОМИСЛАВА ПРОТИЋА

У присуству сродника и пријатеља, на гробљу Гротица у Гучи, без уобичајених посмртних светковина, 9. децембра 2014. сахрањен је Томислав Томо Протић, истакнути проветар, јавни радник, културни подвижник и писац.

Протић је рођен у Гучи 1929. године. Школовао се у родном месту и Чачку. У рану јесен 1944. године, као добровољац, ступио је у Народноослободилачку војску Југославије и учествовао у ратним окршајима да ослобођења земље.

У првим послератним годинама службовао је као официр. Потом је учитељавао у драгачевским селима Грабу, Горачићима и Каони. Најдуже у Гучи, где је, 1961. године, био међу оснивачима гласовитог Драгачевског сабора трубача; тада се налазио на челу Културно-просветне заједнице, која је то прво такмичење и организовала и најавила препород трубаштва у Србији.

Посвета

МИНИСТАР

Томиславу Проићу у спомен

Био војник...

... а радо иде Србин у војнике.

Био учитељ

и на свадбама

када се удају смерне жетелице,

а жене прсати косачи,

које венчавају трубачи.

Био саборски челник...

Знало

васколико трубачко српство

и Гуча цела

да је у влади трубачке републике

био министар унутрашњих дела.

Био уважени председник општине

када се на трубачком сабору

само љубавно гине.

Гласио се бисерјем умне речи,

која од сете лечи

и смерношћу вечи.

Радован М. МАРИНКОВИЋ

Протић је биран за председника Скупштине општине Лучани и челника друштвено-политичких организација. Касније је успешно, до пензионисања, био на челу регионалног Већа савеза синдиката у Краљеву.

Бавио се публицистиком и новинарством. Био је сарадник *Чачанског гласа*, *ужичких Вести*, *Четиришоћ јула*, *Гласа Гуче* и *Драгачевског штрубаца*. Неколико публицистичких прилога објавио је у *Зборнику радова Народних музеја* у Чачку. Тематика тих прилога преважно се односи на догађаје и личности из Другог светског рата. Сви су, као и књиге које потписује, богате документационе основе и откривалачки.

Са Радованом М. Маринковићем и Јованом Радовановићем објавио је монографију *Драгачево* (Чачак – Лучани, 1981) и повест о Миложу Ђиријаковићу *На крилима буре* (са Радованом М. Маринковићем, Лучани, 1988). Обе ове књиге стручњаци су високо оценили.

Са Ником – Николом Стојићем, после свестраних истраживања, написао је први летопис Основне школе у Гучи.

Уважавао од свих, као честит човек и узоран грађанин, после пензионисања тих је, са супругом Василијом, живео у родној Гучи. Добитник је бројних јавних, друштвених и стручних признања, али то, ни у једној прилици, није истицао. У тишини свог дома друговао је са светлостима писане речи и бројним документима о прошлости Драгачева, која је марљиво сакупљао и давао на увид истраживачима. Заступљен је у лексиконима: *Драгачевци у нашој и уметној историји* (аутори: др Бранко Ковачевић, Ника – Никола Стојић и Радован М. Маринковић, Чачак, 1993), *Лексикон писаца јерославинских радника* (аутори: Миодраг Игњатовић и Милivoје Трнавац, Београд, 2001) и *Писци из Драгачева* (аутори: Радован М. Маринковић и Зоран Маринковић, Гуча, 2010).

Све у свему, богат је био живот овог племенитог човека.

З. М.

ОБНОВА СТАРОГ ДУХА

(Милан Ружић, Некад, неко, негде, Штјамлар Макарије и Ободско слово, Београд и Подгорица, 2014)

Објављивањем ове књиге чији је аутор Милан Ружић из Лучана, појавило се ново име и остварен помак у савременој српској прози. Овај млади интелектуалац, велики познавалац српске културе у целини, нарочито српске прозе, у 86 кратких прича „из исповједне, лирске прозе прелази до неке врсте епске поезије.“ Књига је „истовремено интелектуална, духовита и иронична“, у којој је Ружић обновио стари дух и време у којем је поштована култура српског народа, као и сведи и наша традиција. Зато и Матија Бећковић, на промоцији књиге у Културном центру Чукарица, поред осталог, рече:

„У времену у којем се говори о крају књиге, о крају историје, о крају човека и о крају поезије, мислио сам да таквог међу младим људима нећу ни срести, али не само да сам срео једног младог човека који воли књижевност и који пише, него да сам срео себе од пре више од 50 година... Видимо и једног човека који гори као свећа за писану реч, за нешто важније од наших свакодневних брига...“

Овај првенац младог писца и вредног ствараоца читалачкој публици је представљен на прошлогодишњем Сајму књига, као и на промоцијама у тридесетак градова, не само Србије, већ и у Андрићграду, Вишеграду – граду нобеловца великог узора многим писцима, за њега много значи.

Ј. М. С.

СВИРАЧИ И КОЛАЧАРИ 1937. ГОДИНЕ

Пише: Ника – Никола Стојић

Партизани су 1941. године спалили пореску и општинску архиву у Гучи. То је био политички потез да се завара народ да се у новој држави неће плаћати порез. Тада су изгорела и многа драгоценна документа која су сведочила о раду ових установа и животу грађана Драгачева. Један папир из те архиве некако је сачуван:

ПОРЕСКОЈ УПРАВИ

ГУЧА

У прилогу општински Суд учтиво шаље списак свирача и колачара ове Општине са молбом на употребу.

Св.П.У. Бр. 245/37
25 – I – 1937. год. Гуча

Делов(о)а,
Р(а)де(Прелић

Председник општине,
Велимир Ивановић

СПИСАК

Музиканата – свирача и колачара општине Гучке састављен према тражењу Пор[еске] Управе у Гучи Бр. 245 од 12. јан(уара) 1937. г.

1. Божанић Милутин, село Гуча, свирач
2. Николић Љубо, Циганин, Гуча, свирач
3. Николић Мико, Циганин, Гуча, свирач
4. Николић Рајко, – – – Гуча, свирач
5. Николић Душан, – – – Гуча, свирач
6. Митровић Стеван, – – – – –
7. Вујичић Милутин, – – – – –
8. Вујичић Чедомир, – – – – –
9. Николић Петар, – – – – –
10. Недељковић Пантелија, село Рти, свирач – трубац
11. Кузмановић Радисав, – – – – –
12. Костић Милисав (Граља), – – – – –
13. Вулетић Десимир, – – – – –
14. Милинковић Будимир, Турица, – – – – –
15. Пантовић Сретен, – – – – –
16. Пантовић Панто, – – – – –
17. Недељковић Радисав, село Рти, – – – – –
18. Рајић Борисав, Гуча, колачар
19. Поповић Јефто, Гуча, колачар

Деловоја
Рад. Прелић

Председник
Велимир Ивановић

ОДЕЉАК ФИНАНСИЈСКЕ КОНТРОЛЕ

Белешке откривених кријумчарских криваца број 129 од 1937. године.

ЗАПИСНИК О ДЕЛУ

Рађен дана 6. месеца јуна 1937. год. у 14 h у месту Гучи у присуству Окривљеног лица: Крњић Пера хармоникаша из Гуче, срез Драгачевски и Органиа финан. контроле: Курдулије Тодора потпредседника.

На основу службеног наређења број 5 за месец јуни 1937. г. ИЗЈАВА ОРГАНА ХВАТАЧА И ОПИС КРИВИЦЕ, КАКО ЈЕ ОТКРИВЕНА?

Вршећи службу у Гучи 5. VI 1937. г. установио сам да окривљени већ даље времена свира по кафанам у Гучи и то у 1936. год. и 1937. години као члан Спорт клуба „Драгачево“ као учитељ у свирању тога друштва.

Доказ да се тиме бави јест његова легитимација Јавне Берзе Рада у Чачку од 31. III 1937. г. бр. 1812. као чланска карта. Како окривљени до данас није платио (службенички) порез јер се купе приложио приликом јавних приредби, то против овог истог овај реферат подносим. Овим преступом почињена је кривица по члану 42. тачка III слово II Пореског закона о непосредним порезима.

Врста кривице: ПОРЕСКА – од 120 динара.

Окривљено лице тврди да је записник тачан и изјављује: „Ја сам свирао сам лично себи и никад нисам ништа наплаћивао. Ја сам као члан Спорт клуба „Драгачево“ као учитељ чланова клуба за свирање учио их свирању. А сада се налазим у кафани Средоја Протића.

Хватач:

Петар А. Крњић

Тодор Курдулија

п. председник

ОДЕЉЕЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ КОНТРОЛЕ број 129 од 6. VI 1937. у Гучи

ПОРЕСКОЈ УПРАВИ

Гуча

Са молбом за надлежност.

Прегледник:

Страшимир Јовановић

НОВИ ОРГАНИ ЦЕНТРА ЗА КУЛТУРУ И СПОРТ И САБОРА ТРУБАЧА

Скупштина општине Лучани, на седници одржаној 16. марта 2015. године, изабрала је нове органе Центра за културу и спорт општине Лучани у Гучи.

За вршиоца дужности директора именован је Зоран Вучићевић, професор народне одбране из Лучана.

Управни одбор ове установе сачињавају: Миљана Капларевић из Чачка (председник), Слободан Вељовић из Чачка (заменик председника), Биљана Пртењак из Котраже, Стефан Веланац из Лучана, Ана Ружић из Милатовића, Сана Луковић из Виче, Мирослав Радојичић из Гуче и двоје запослених: Марија Славковић из Гуче и Славомир Виторовић из Гуче.

У Надзорни одбор именовани су: Милош Илић из Негринура (председник), Слободан Мијанковић из Котраже и Предраг Станић из Гуче (запослен у Центру).

Одлуком о Драгачевском сабору трубача, коју је донео Привремени орган општине Лучани, на седници од 5. новембра 2014. године, утврђено је:

– да је организатор Сабора општина Лучани;

– да послове организације Сабора општина обавља преко својих органа, јавне установе и јавног предузећа.

Председник Саборског одбора је председник општине, заменик председника Саборског одбора је заменик председника општине, начелник општинске управе, директор јавног предузећа, директор јавне установе и председник савета Месне заједнице Гуча;

У раду Саборског одбора учествује начелник Моравичког управног округа.

Нову редакцију листа „Драгачевски трубац“ сачињавају: Зоран Вучићевић, (уредник), Ника – Никола Стојић, Јовица М. Славковић, Миљана Капларевић и Радован М. Маринковић.

J. M. C.

СВЕОБУХВАТНА ХРОНИКА

*(Радован М. Маринковић и Зоран Маринковић,
Вековања Горачића, Губереваца и Живице,
Библиотека оштинске Лучани, Гуча, 2015)*

Свеобухватнија хроника српских села није се у нас, вероватно, појавила од књиге коју потписују отац и син Маринковићи, Радован и Зоран, осведочени посленици писане речи. Насловљена је са Вековања Горачића, Губереваца и Живице, а публикована на скоро 700 страница већег формата, са преко 300 фотографија и докумената и неколико хиљада имена житеља ова три драгачевска села од првих пописа у XV веку до нашег доба.

Старији аутор, Радован, десецијама је сакуљало грађу за писање ове књиге у установама културе Београда, Сарајева, Чачка и Гуче, али и у породичним ризицима, у којима је проналазио документа изузетног значаја. Придружио му се син, Зоран, по професији архивист. Отац је дуго живео у Горачићима, а син је свет угледао у том селу, па је разумљиво што су одговорном послу – писању ове књиге пришли с љубављу, крајње одговорно. Дуго су вршили теренска истраживања, исписивали епитафе са гробљана и крајпуташа, „брбали“ по протоколима рођених/крштених, венчаних и умрлих, консултовали расположиву литературу и сва та знања, када је то било могуће, проверавали кроз сведочења најстаријих памћеника.

Маринковићи не расветљавају само политичку, слободарску, просветну, културну и економску прошлост ова три драгачевска села, већ не мимолазе ни верски живот, обичаје, обреде, духовно твораштво живота, спорт... А пореклу становништва посвећено је посебно поглавље.

Од првих помена ових села у турском катастарском попису из 1476. године до времена у коме живимо, Маринковићи су у документима проналазили оне духовне вертикале које су свевременске, што је вредно посебног истражања. Уз све друго, они су, први у Србији, садржаје скоро сваког поглавља у књизи обогатили епитафима са гробљана и крајпуташа, а те камене књиге и гробља у целини – стручњаци су давно нагласили! – својеврсна су историја сваког насеља.

У сваком случају, Маринковићи потписују узорну хронику, што се могло и очекивати од ових истраживача.

Ј. М. СЛАВКОВИЋ

СТРУЧНО И ИНФОРМАТИВНО

*(Бележник Овчарско – кабларске клисуре,
Туристичка организација Чачка, 2014)*

Више прилога, стручних и информативних, потписују аутори у Бележнику Овчарско – кабларске клисуре, чији је издавач Туристичка организација Чачка. Ово је пета свеска зборника, који се повремено публикује с циљем да афирмише истинске вредности Овчарско-кабларске клисуре.

Радови су сврстани у тематске целине: Духовно и културно наслеђе, Туризам, Манифестације...

У посебном прилогу штампана је прегледна туристичко-планинарска карта.

Уредник је Драган Ђоловић.

ПЕСНИЦИ ХРОНИЧАРИ

*(Ника – Никола Стојић и
Радован М. Маринковић,
Свирај, Шруба, „Леђена“,
Чачак, 2015)*

Бројне српске песнике исприсала је труба – посветили су јој стихове најчешће антологијских домета. Старије – труба јуришница, бојка, слободарка. Новије – све више саборанка, свадбарка, љубованка.

Труби саборанки посветили су највише својих песама Ника – Никола Стојић и Радован М. Маринковић, песници који су, као оснивачи и организатори, себе уградиле у више од пола столећа светковања Драгачевског сабора трубача. И њихова најновија песничка књига управо је таквог карактера – дивљенка оснивачима ове манифестације, капелницима такмичарских оркестара, мајсторима трубе, личностима које су саборском програму давале особен печат, саборашима из читавог света. Не изостају ни песме посвећенице труби као симболу људске тежње ка миру, како је, својевремено, издужио један од саборских утемељитеља, велики српски песник Бранко В. Радичевић – да Србија „ратове тавне замени за љубавне“.

Стојићеве и Маринковићеве песме су хвалнице трубачком сабору и онима који су дали свој допринос да се, у Гучи, од 1961. године (када је сабор заснован) до нашег доба догоди право чудо – да окупљање трубача у малој драгачевској варошници постане светски фестивал музицирања у славу љубави. Аутори то чине песнички надахнуто, постајући поетски хроничари Драгачевског сабора трубача.

З. М.

САБОРСКИ ЛЕТОПИС

(Радован М. Маринковић, Ника – Никола Стојић, Јовиша М. Славковић и Зоран Маринковић, Трубачко саборовање у Гучи 1961–2015, Центар за културу и сирји, Гуча, 2015)

Већ је постало лепа традиција – сваке пете године испишује се и објављује летопис Драгачевског сабора трубача. Али, не само за последњих пет година, већ свеобухватно, од првог саборског надметања (1961) до данас.

И, та традиција ни ове године није изневерена, с тим што је тај летопис посве различит од претходних по форми, не и садржају. Аутори увек изналазе нови угао посматрања ове спектакуларне манифестације, у свету познате по томе што су је засновала четири драгачевске трубачке оркестра, а саборска је већ постало – међународно, светско.

Тај летопис употпунили су, ове године писци Ника – Никола Стојић, Јовиша М. Славковић, Радован М. Маринковић и Зоран Маринковић. Није им случајно поверен тај захвалан посао – сви су деценијама и организатори, и креатори програма Сабора трубача, а Стојић је и један од његових оснивача.

Аутори, овом приликом, презентују богату документацију о Сабору трубача, прате, хронолошки, његово преставање у музичко планетарно чудо, доносе оцене најеминентнијих музичких стручњака, не само домаћих, али и дивљенице композитора, песника, писаца, историчара уметности... при чему не мимоилазе друге саборске програме: ликовне изложбе, наступе драмских уметника, песника, певача и играча, здравничара, послатаца најлепше народне ношње, све до витешких момачких надметања (гађања свадбарске јабуке, скока у даљ из места, бацања камена с рамена, рвања у кости...), чији се победници проглашавају за арабаше.

Аутори, дакле, потписују свеобухватан трубачки саборски летопис.
Д. Т.

ОЧЕКИВАНА ПОВЕСНИЦА

(Јовиша М. Славковић и Радован М. Маринковић, Лиса на Венау, Културно – просветна заједница Србије, Београд, 2015)

Драгачевско село Лиса, које од 1955. године административно припада општини Ивањица, слојевите је прошлости и бурног развоја у другој половини XX века. Али, када се говори о њему, схвата се да је било скрајнуто од истраживача. Мало је ко, или нико, повирао у трајање живота на том простору од праисторије до нашег доба. Лису су истраживачи углавном помињали спорадично обрађујући шире тематске области или догађаје који су се збивали у сеоском атару или по нечему познате личности, које су свет угледале у селу које карактерише планина Венац.

Ту празнину превазишли су књижевници Јовиша М. Славковић и Радован М. Маринковић. Користећи примарне историјске изворе и сазнања до којих су дошли теренским истраживањем, они су написали хроник овог села у духу пројекта Одбора за проучавање села Српске академије наука и уметности, чији је члан један од аутора – Маринковић. Они не расветљавају, у овој књизи, што је, по правилу карактеристика објављених хроника српских села, искључиво политичку историју Лисе и географске карактеристике, већ и порекло становништва, економске прилике, школство, културу, верски живот...

Дакле, Славковић и Маринковић потписују свеобухватну хронику овог села.
З. М.

ДРАГОЦЕНО
СВЕДОЧАНСТВО

(Историјаш Драгачевског сабора и трубача казивања Властимира Лале Вујовића, ириређио: Јовиша М. Славковић, Гуча, 2015)

Властимир Лале Вујовић (Котража, 1922 – Гуча, 1997), оснивач и први човек Драгачевског сабора трубача једанаест година, оставио је драгоцено сведочанство о томе како је основана и непрекидно расла ова спектакуларна културно-туристичка манифестација и постала позната у читавом свету. При том када о томе пише нарочито истиче да заслуге за планетарни значај трубачког сабор припадају свим оснивачима и организаторима, не само њему, што и јесте карактеристика овог скромног човека.

Будућим повесничарима Драгачевског сабора трубача у Гучи Вујовићеве белешке добро ће доћи – оне расветљавају најбитније моменте о оснивању и афирмацији народног трубаства у Србији, не само у Драгачеву.

Белешке је припремио за штампу књижевник Јовиша М. Славковић.

ЕПИТАФИ У ДАНИЦИ

У календару Даница Вукове задужбине за 2015. годину Радован М. Маринковић публиковао је, са научним апаратом, сто епитафа са споменика српских војника који су погинули у Великом рату 1915. године. Пописане су камене књиге тих јунака, расутих од Голџије до Рудника. Више од две трећине тих епитафа су са подручја Драгачена.

Не памти се да је у неком годину објављено толико епитафа из Драгачева.

ДОКУМЕНТОВАН РОДОСЛОВ

(Радован М. Маринковић и Дејан Вукићевић, Вукићевићи у Милашовићима, Међуоштински историјски архив, Чачак, 2015)

Заиста узоран, богате документационе основе, родослов Вукићевића у драгачевским Милашовићима сачинила су осведочена пера: књижевник Радован М. Маринковић и публициста Дејан Вукићевић. Пре него што су саставили родословне таблице ове фамилије, аутори су проучили расположиве историјске изворнике о Милашовићима и овој фамилији: архивску грађу, протоколе рођених/крштених, венчаних и умрлих, расположиву литературу, која није обимна, читуље и епитафе са гробљања и крајпутања, а у помоћ су позивали и најстарије памћенике.

Почетком XX века, у студији Горње Драгачево, Коста Јовановић је написао да су Вукићевићи у Милашовићима старици. Али, то само условно треба прихватити – они јесу стари род али и досељенички. По предању, чак су, као Васојевићи, немањихог порекла. На простор Драгачева стигли су при ратничком походу у Србију Васојевића, Куча и неких других црногорских племена, 1737. године. У Милашовићима се тада задржао Вукић, чији су они потомци.

Аутори су сачинили родослов од Вукића млађег, који је живео крајем XVIII и почетком XIX века и чије име потомци чувају својим презименом.

Књига је богато илустрована фотографијама, а у посебном одељку публиковани су бројни епитафи са гробљања и крајпутања, па ће све то добро доћи, не само припадницима овог рода, већ и будућим истраживачима.

З. М.

Д. Т.

ЗАВИЧАЈКЕ

(Миломир/Станко Ракићевић, Песме, ауторско издање, Чачак, 2014)

После две монографије и приређивања за штампу родослова Ракићевића у Губеревцима (који је сачинио његов стриц Илија Ракићевић), Миломир/Станко Ракићевић (Губеревци, 1933) огласио се песничком књигом. Насловио ју је крајње једноставно Збирка песама. Стихове је исписивао од ране младости, па их је тек сада уврстио у посебну књигу.

Уствари, Ракићевић испише аутобиографски дневник, превасходно окренут завичају, али не изостају осврти на друштвена збивања у нас.

Посебно је занимљива стихована преписка коју је аутор водио са песником Милошем Албићем, родом из Бањице код Чачка, а једно време живео у Ракићевићевом родном селу.

ДУХОВИТО И О НАШЕМ ВРЕМЕНУ

(555 анегдотских бисера, приредио Василије И. Бркић, Алма, Београд, 2015)

Довољаваричанин Василије И. Бркић, дипломирани архитекта, који је објавио две збирке песама, скупно је, као што и наслов књиге казује, 555 анегдотских бисера.

Тешко да се може говорити о ауторству на анегдоте, мада се свака прво мора зачети у нечијој глави. Оне не знају за границе, иду од уста до уста, свако их тумачи на свој начин, додаје им или одузима по жељи, како овај сакупљач каже. Он је четири године радио у Русији, где је, уз редовни посао, сакупљао анегдоте.

Око седамдесет одсто анегдота у овој књизи позајмљено је из помених збирке, које је приређивач првено, предидо и прилагодио нашим условима и садашњем времену.

ПРОСВЕТНИ ЛЕТОПИС

(Ковиљка Летић, Основне школе у чачанском округу 1918 – 1945, Службени гласник, Београд, и Међуоштински историјски архив, Чачак, 2015)

Монографијом Основне школе у чачанском округу 1918 – 1945, Ковиљка Летић (Зеоке, Драгачево, 1951) само је потврдила оно што је познато – да је осведочени летописац школства у чачанском крају. Пре ове, објавила је књиге Основне школе у рудничком крају 1804 – 1914, Основне школе у чачанском округу 1804 – 1914. Основна школа у Слатини и Народне школе у Драгачеву. У међувремену огласила се и једним романом.

Нова монографија синтеза је проучавања школских прилика у Чачку и његовој околини. Наравно и Драгачеву, од завршетка Првог до завршетка Другог светског рата. Расветљени су, у посебним поглављима: школска мрежа, школске зграде, учитељи, ученици, настава, васпитање и наставна средства, школски одбори, школски управитељи и школски надзорници. За исписивање ове књиге коришћени су примарни историјски извори (архивска грађа и литература), па ова монографија има прворазредан значај за упознавање просветних прилика у чачанском крају у периоду које Ковиљка Летић истражује.

З. М.

ПОСВЕЋЕНИЦА ЗАВИЧАЈУ

(Др Радоје Маркићевић, Прилипачки грађули, Издавачка фондација Архиепископије Београдско-карловачке Српске православне цркве, Београд – Прилипац, 2015)

Радоје Маркићевић (Прилипац, 1928), доктор полупривредних наука, огласио се новом књигом, насловљеном са Прилипачки драгуљи, хроником родног села, која је написана понесено, завичајно топло, са богатим научним апаратом. У суштини, ово и није целовита хроника села (изостају, углавном, учешће мештана у устанцима и ратовима, политичке и економске прилике у XIX и XX веку...), пошто се аутор определио да свеобухватно обради неколико тематских области, уз наравно, основне податке о селу, са пореклом становништва и неким од значајних пописа: древна прква, њена страдања и обнове, основна школа, земљорадничке задруге (били их је четири, међу којима и штарчарска и воћарска) и соколска чета.

Те теме су свестрано обрађене, с тим што аутор са посебним поштовањем пише о значајним свештеницима и учитељима, задрушним касницима и соколским предводницима.

У сваком случају, Прилипачки драгуљи занимљиво је, понесено писано, штиво и за Прилипчане, за друге знатижељнике и истраживаче.

Р. М. М.

БИСТРИ ИЗВОРИ

(Српски народни календар за јосићу 2015. годину, приредили: Радован М. Маринковић и Слободан Чворовић, Агенција „Чворак“, Чачак, 2014)

„Бистри извори“, уводни текст Српског народног календара за просту 2015. годину (приредили Радован М. Маринковић и Слободан Чворовић), основна је порука ове публикације која више од две деценије читалштину нуди ове духовне творевине којима се може дичити српски народ. Од календарског дела, преко молитви, православног речника, текстова о српским светиљштима и светитељима, до обележавања значајних годишњица и указивања на знамените одличнике овог народа... до прилога који значе да живи живот, рецепата мало познатих јела... одабрани аутори, осведочена пера, потписују праву народну читанку. Драгоцену дружбеницу и ђаку и учењаку, и сељаку и раднику. У посебној рубрици представљене су знаменитости Чачка, међу њима и Градина на Јелици и Овчарско-кабларски мањастри

Као и до сада, прилозима више аутора заступљено је и Драгачево. Пред приређивача, Маринковића и Чворовића, аутори су: Ника – Никола Стојић, Гвозден Оташевић, Јовиша М. Славковић и Зоран Маринковић. Не изостају казивања народних мудрости: Милојка Пантелића из Џњана, Михаила – Мила Николића из Губереваца, Борике Главовић из Горачића, Славимира Николића из Зеока и Миленка Шипетића из Граба.

Издавач је Агенција „Чворак“ у Чачку.

Д. Т.

Укратко

ЛИКОВНИ КАТАЛОГ

Књижевници и ликовни ствароци Ника – Никола Стојић и Јовиша М. Славковић аутори су текста, а издавач Центар за културу и спорт у Гучи мањке каталошке монографије Народна уметност Драгачева. Повод је обележавања четири деценије рада Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева (основано 1974). Поред указивања на традицијне ликовности у овом делу Србије, у каталогу су основни подаци о 40 чланова овог удружења, са репродукцијама (у колору) њихових остварења.

In memoriam

МИЛЕНКО ПАЈИЋ

Почетком ове године трајно се преселио у вечност и српску књижевност Миленко Пајић, истакнути приповедач, романописац, песник, есејист, преводилац и ликовни стваралац.

Рођен је 1950. године у Београду. Детињство, дечанство и младост провео је у Драгачеву – у Зеокама, Крстану и Лучанима, где су му родитељи, Бошко и Даница, учитељевали. У Лучанима се упутио у бурну авантуру стваралаштва, ту се огласио и првим књигама. Уследили су нови стваралачки подвизи – књиге приповедака, романи, песме, преводи... од којих је више овећано наградама: *Јединствени догађаји*, *Пути у Вавилон*, *Ја или неко други*, *Причина и други књижа Причина*, *Велика дама жели мањоловић јушро*, *Женица и агонизираним без мук* и *сино крајњих прича*, *Ламени над лавабом*, *Мерилин чини Уликса*, *Невеља*, *Ситанија прича Пожежа*, *О вештини ћушања*, *Мерилин – вештини симбол сираси*, *Мали Марко*, *Имам причу за шебе*, *Радиојево говори*, *Ходокаше јо Овчарско-кабларској касири*, *Глечер у мрежа*... Ту су и приређене књиге...

Био је члан Удружења књижевника Србије, Друштва писана Војводине, Удружења ликовних уметника Србије и Удружења новинара Србије. Добитник је најпрестижнијих награда за књижевност: „Милутин Ускоковић“, „Лазар Костић“, „Молитва“, „Политикина“, „Андријева“...

Најдуже је радио у Дому културе у Чачку, а умро је као уредник часописа Арт 32 – припремио је нови број, али није доживео да га види одштапаног.

Запамћен је и по надахнутим текстовима у листу Драгачевски трубац.

Сахрањен је у Пожеги, где је живео са породницом.

НАУМ ГАВРИЛОВИЋ, ТРУБАЧ

Наум Гавриловић рођен је 1954. године у селу Гучи. Са својих шеснаест година почео је да учи и свира полубас (тенор) у оркестру Срећка Обрадовића из Ртију. После смрти овог мајстора трубе Гавриловић је од 1977. три – четири године свирао у истом оркестру код Срећковог сина Данила, потом у оркестру, такође мајстора трубе, из истог села, Гвоздена Росића.

У овом најстаријем трубочком колективу у Србији, Гавриловић је музицирао до своје смрти (2014), дакле – преко три деценије. Био је са дугим трубочким стажом – преко 40 година.

Као необично даровит трубаџ, поштен и радисан, као човек веома омиљен и тих, али гласан и чујан са својим трубочким инструментом – тенором. Свирајући срцем и душом, и народски, на свадбама, саборима, мобима... брзо се проучо, не само широм Драгачева и западне Србије.

Стручањци су га сврставали међу најбоље теноре у Србији. За незаборав овог врсног тенористе, сви учесници 55. Сабора трубаџа, одсвираше најлепше коло – Наумово!

МИКАН АЈДАЧИЋ, ВАЈАР

Из лишанских Ајдача његови преци одселили су се у Вучковцу, одакле се Микан Ајдацић преселио у Котражу, где се 1996. призетио.

Тих, изузетно поштен и мирне нарави, али немирног стваралачког духа и веома талентован, примљен је деведесетих година прошлог века за члана Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева у Гучи. Вајао је у дрвету, у коме је урезивао своје кошмије, живот села – стварност и легенде.

Интересовао се за историјске догађаје. Нарочито је био запажен по релефима религиозног карактера. Са пуно мере и осећања за верност, прецизност, али и уметнички доживљај, преносио је са икона на дрво и ликове светитеља. Упоредо са вајарством, успешно је и сликао.

Учествовао је на колективним изложбама удружења у земљи и иностранству.

Умро је у 55. години.

У име Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева, на сахрани се од овог уметника опростио Ника – Никола Стојић.

АДАМ КОВАНОВИЋ, ВАЈАР

Удружење самоуких сликара и вајара Драгачева остало је, изненада, без једног од најистакнутијих чланова. После тешке саобраћајне несреће преминуо је 2015. године вајар Адам Ковановић (1956).

Његови вајарски радови били су веома запажени на изложбама у Гучи, Чачку, Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Дравограду, Дубровнику и другим местима на земљи и иностранству.

Умео је да у дрвету створи читав нови свет. Из дрвета су се појављивали бркати Драгачевци и тан-

ковите Драгачевке. Тако је у дрвету створио читаву галерију ликова који су привлачили пажњу гледалаца, али и стручњака. Заузимао је истакнуто место у Удружењу самоуких сликара и вајара Драгачева. Почео је као ученик чувеног самоуког вајара Богосава Живковића, али се убрзо осамосталио у сваком погледу и развио у запаженог ликовног уметника. Његови радови су зрачили топлином Драгачева са високим уметничким достигнућем.

РАДИСАВ НЕДОВИЋ, ПУБЛИЦИСТА

На гробљу у Чачку 20. априла 2015. сахрањен је Радисав Недовић, публициста. Рођен је 1927. године у Ртарима. Школовао се у Марковци и Чачку. Радио је као службеник финансијске струке. Сарађивао је у више листова и у *Изворнику* Међуопштинског историјског архива у Чачку. Аутор је двадесет књига разноврне садржине: родослови, пописи гробљања и крајпустаха, хронике, полемике, споменике и монографије.

Прву књигу *Неговићи из Ртарца* (родослов) публиковао је 1980. године, уследили су хроника родног села и летонис школе у Марковци. Највише књига написао је о људима и догађајима из Другог светског рата.

ЗАПИС О ЧИТУЉАМА

Када умре неко, народ је то на разне начине оглашавао: црквеним звонима, посебним позиварима који су лично родбину и пријатеље обавештавали о смрти покојника, месту и часовима сахране. Касније су то чинили преко малих плаката који су ленили на видним јавним местима, новинским огласима, као и фиксним и мобилним телефонима.

Сам назив читуља означава да је то за читање. У читуље – плакату носе се име покојника, година рођења и смрти, место и време сахране а потписују их ожаљовани.

Међутим, некада је постојала и друга врста читуља. Била је то мала црна књижица чврстих корина. У њу су уношена имена помрлих укућана. Уписивао их је домаћин куће, ако је био писмен, или поп, за првих четрдесет дана по сахрани. Чуване су као светиње у малим ковчежићима испод иконе. Нико није смео да их дира изувез домаћина. Читао их је домаћин, или поп, за време великих годета: Божића, Васкрса, славе, задушница или ако неко умре. Из њих су покољења слушала о својим прецима и давала млађима њихова имена. Тако се са колена на колена чувала породична традиција. Читане су стојећи и без капа на глави.

А онда је дошло време да се не иде у цркву, да се не празнују Божић и Васкрс, да се не славе славе, да се о задушницама не иде на гробље. Породица се више не окуља, мртви се брзо заборављају.

Ставови једне политичке партије били су важнији од свега. Срби су их вољно или невољно масовно прихватили. Одрицали су се својих најсветијих историјских победа и најстаријих народних и верских обичаја који су вековима чували српски народ и српско име. Све смо заборавили, те партије више нема, али ми не знамо на коју ћемо страну?

Ника – Никола СТОЈИЋ

BANKA
POŠTANSKA ŠTEDIONICA, A.D.

1921

PRATIMO TRENDOVE, POŠTUJEMO TRADICIJU!

BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA
www.posted.co.rs